

Socialförsäkringen i siffror 2022

Psykiska sjukdomar var fortfarande den vanligaste diagnosen i pågående sjukfall för både kvinnor och män i slutet av 2021. Läs mer på sidan 59

Dagarna med ersättning för vab har ökat under pandemin och låg 2021 25 procent högre jämfört med år 2019. Läs mer på sidan 28

Försäkringskassan 2022
ISSN: 1650-2248
ISBN: 978-91-7500-406-8
FK 141
Grafisk form: Monica McEwen
Grafisk produktion: bergkomm.se
Tryckeri: TMG Tabergs, 2022
Typsnitt: Neue Haas Grotesk, Chronicle

Försäkringskassan
103 51 Stockholm
Telefon 08-786 90 00
E-post: huvudkontoret@forsakringskassan.se
Mer statistik om socialförsäkringen finns på Försäkringskassans webbplats
www.forsakringskassan.se/statistik

Socialförsäkringen i siffror 2022 kan beställas som tryckt publikation via e-post till:
forlag@forsakringskassan.se
Priset är 120 kronor exklusive moms och porto.

Förord

Försäkringskassan är en av Sveriges 29 statistikansvariga myndigheter och publicerar officiell och annan statistik inom socialförsäkringsområdet. Det innebär att Försäkringskassan ska utveckla, framställa och sprida objektiv och allmänt tillgänglig statistik för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Som del i detta uppdrag ger Försäkringskassan årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ersättningar som administreras av myndigheten.

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd utan också för samhällsekonomin. De totala utgifterna för de försäkringar och bidrag som administrerades av Försäkringskassan utgjorde år 2021 248,5 miljarder kronor, eller motsvarande 4,6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Många medarbetare på Försäkringskassan har deltagit i arbetet med *Socialförsäkringen i siffror 2022*. Ulrik Lidwall har skrivit kapitlen om Socialförsäkringens mottagare, Ekonomisk trygghet vid sjukdom och Annan utbetalning samt varit redaktör för publikationen. Maria Corin och My Järnefelt har skrivit kapitlet om Socialförsäkringens utgifter och Magdalena Kubien kapitlet om Ekonomisk trygghet för familjer och barn och Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning.

Stockholm juni 2022

Gabriella Bremberg
Avdelningschef Analysavdelningen

Innehåll

Socialförsäkringens mottagare	8
Socialförsäkringens utgifter	13
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	19
Barnbidrag	19
Föräldrapenning	21
Graviditetspenning	26
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn	28
Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption	31
Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar	33
Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit	35
Underhållsstöd	36
Bostadsbidrag	39
Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning	42
Vårdbidrag	42
Omvårdnadsbidrag	45
Merkostnadsersättning för barn	47
Handikappersättning	49
Merkostnadsersättning för vuxna	51
Assistansersättning	53
Bilstöd	56
Ekonomisk trygghet vid sjukdom	58
Sjukpenning	58
Arbetslivsinriktad rehabilitering	63
Aktivitetsersättning och sjukersättning	65
Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning	72
Arbetsskadeersättning	74
Närståendepenning	76
Tandvård	78
Annan utbetalning	81
Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	81
Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning	83
Publicerat av Försäkringskassan	85

Inledning

Den svenska socialförsäkringen syftar till att ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och omfattar i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Försäkringen är en viktig del av de offentliga trygghetssystemen och har stor betydelse, inte bara för enskilda, hushåll och företag, utan för hela samhällsekonomin. I de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar ingår främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning. Från och med januari 2010 administrerar Pensionsmyndigheten försäkringar och bidrag inom socialförsäkringen som betalas ut till pensionärer. Dessa ersättningar inkluderas inte i denna publikation.

Socialförsäkringens utgifter för de ersättningar som administrerades av Försäkringskassan var år 2021 248,5 miljarder kronor, eller motsvarande 4,6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Administrationskostnaden uppgick till 10 miljarder kronor, vilket ger en total utgift på 258,5 miljarder kronor. Lite mer än hälften av utgifterna gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning, drygt en tredjedel gick till barn och familjer samt resterande del till andra ersättningar inom främst arbetsmarknadsområdet samt till administration.

Socialförsäkringen i siffror 2022 ger en övergripande beskrivning av de ersättningar som administreras av Försäkringskassan. Socialförsäkringen beskrivs i tabeller, diagram och kartor utifrån områdena socialförsäkringens mottagare, socialförsäkringens utgifter, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt annan utbetalning. Några av de mått som beskrivs för de olika ersättningarna är antal mottagare, utbetalt belopp och genomsnittlig ersättning. För att sätta statistiken i sitt sammanhang finns för varje ersättning en regelruta som på ett överskådligt sätt beskriver det gällande regelverket. Försäkrade har olika behov av socialförsäkringen och nyttjar den på olika sätt. Därför redovisas statistiken fördelat på kön och ålder, samt i vissa fall på län och födelseregion.

På Försäkringskassans webbplats för statistik och analys, www.fk.se/statistik, finns en PDF-version av Socialförsäkringen i siffror 2021 med diagramunderlag som länkar till den underliggande statistiken. I detta diagramunderlag finns längre tidsserier än de 15 år som visas i diagrammen i den tryckta publikationen.

På Försäkringskassans webbplats för statistik och analys www.fk.se/statistik finns mer statistik kring de ersättningar som ingår i *Socialförsäkringen i siffror*. Frågor om den statistik som ingår i publikationen eller officiell och annan statistik som finns publicerad på Försäkringskassans webbplats kan ställas per e-post till statistikenheten@forsakringskassan.se.

Läsanvisningar

För varje ersättning som redovisas i Socialförsäkringen i siffror 2022 finns en regelruta som kort beskriver regelverket för samma år som statistiken avser. I de fall där regelverket har ändrats under året redovisas de regler som gällde i slutet av år 2021. För många förmåner har också särskilda regler gällt under coronapandemin. Regelrutan finns till för att hjälpa läsaren att sätta statistiken i sitt sammanhang. Ytterligare information om regelverket finns på Försäkringskassans webbplats, www.fk.se.

Begreppet ”dagar” innebär genomgående så kallade nettodagar, vilket innebär att till exempel två dagar med 50 procents ersättning räknas som en nettodag.

För beräkning av storleken på inkomstrelaterade dag ersättningar vid till exempel sjukpenning, graviditetspenning och föräldrapenning multipliceras ersättningsnivån (80 eller 75 procent) med en så kallad omräkningsfaktor som år 2021 var 0,97. Nivån på omräkningsfaktorn fastställs av riksdagen. Ersättningen vid inkomstrelaterade dag ersättningar är därför knappt 80 eller 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Dag ersättningarnas storlek beräknas olika beroende på om det är en tim- eller dagberäknad ersättning (t.ex. tillfällig föräldrapenning) eller en kalenderdagsberäknad ersättning (t.ex. föräldrapenning). Detta innebär att trots att den maximala ersättningen baseras på 7,5 respektive 10 prisbasbelopp för tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning så kan ändå det genomsnittliga dagbeloppet för tillfällig föräldrapenning överstiga det för föräldrapenning.

För ersättningar som betalas ut under en längre period kan uppgifter förändras under ärendets gång. Detta gäller till exempel pågående fall med sjukpenning, där diagnos kan förändras över tid. Statistiken i dessa tabeller bygger på senast registrerad diagnoskod i sjukfallen.

Diagnoserna som används är baserade på den svenska versionen av ICD-10. Diagnosgruppen psykiska sjukdomar baseras på diagnoskapitlet F00-F99 och innefattar genomgående även psykiska syndrom och beteendestörningar.

För vissa ersättningar kan de angivna totala utgifterna skilja sig från angivet utbetalt belopp för ersättningen. Det beror på att för vissa ersättningar finns det andra utgifter kopplat till ersättningen än utbetalningar, till exempel utgifter för statlig ålderspensionsavgift.

Om inget annat anges är källan till statistiken i denna publikation Försäkringskassans datalager Store. Retroaktiva beslut, omprövningar, avslag med mera kan göra att statistik som tas ut vid olika tillfällen från Försäkringskassans datalager Store skiljer sig något åt. Därmed kan uppgifter om till exempel antal mottagare som redovisas skilja sig något från vad som har redovisats i andra sammanhang.

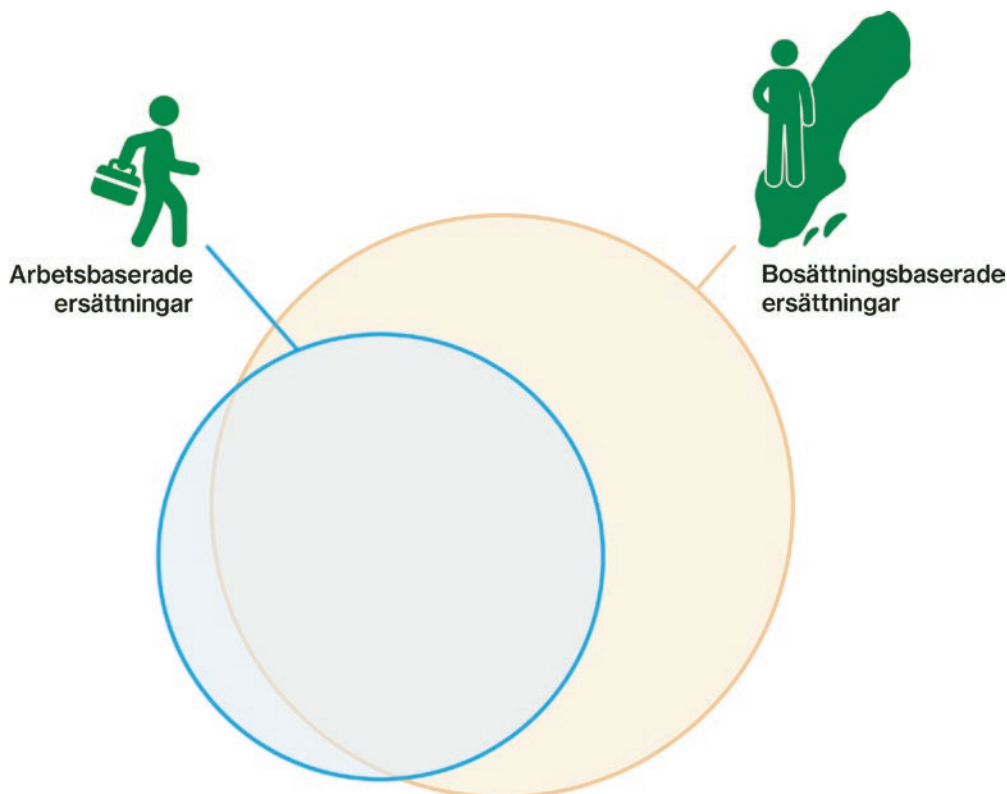
Socialförsäkringens mottagare

Den svenska socialförsäkringen omfattar i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Försäkringen är en viktig del av de offentliga trygghetsystemen och har stor betydelse, inte bara för enskilda, hushåll och företag, utan för hela samhällsekonomin.

Socialförsäkringen är arbets- och bosättningsbaserad

I Sverige är en person försäkrad enligt det svenska socialförsäkringssystemet om hen bor eller arbetar i landet. En person kan genom att bo eller arbeta i Sverige ha rätt till försäkringar och bidrag

som är arbets- eller bosättningsbaserade. I stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige omfattas av den svenska socialförsäkringen.

De flesta omfattas både av den arbetsbaserade och den bosättningsbaserade delen av den svenska socialförsäkringen.

Bosättningsbaserade ersättningar

För att vara berättigad till den bosättningsbaserade delen av det svenska socialförsäkringssystemet krävs att en person anses vara stadigvarande bosatt i Sverige.

Gemensamt för den bosättningsbaserade socialförsäkringen är att den ger ett grundskydd till personer som bor i Sverige. Flera av dessa ersättningar

är utformade som bidrag snarare än försäkringar. Skyddet består av olika grundersättningar som till exempel barnbidrag, bostadsbidrag och tandvårdsstöd. Här ingår även ersättningar som betalas med garantibelopp som föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå, samt den del av aktivitets- och sjukersättning som betalas i form av garantiersättning.

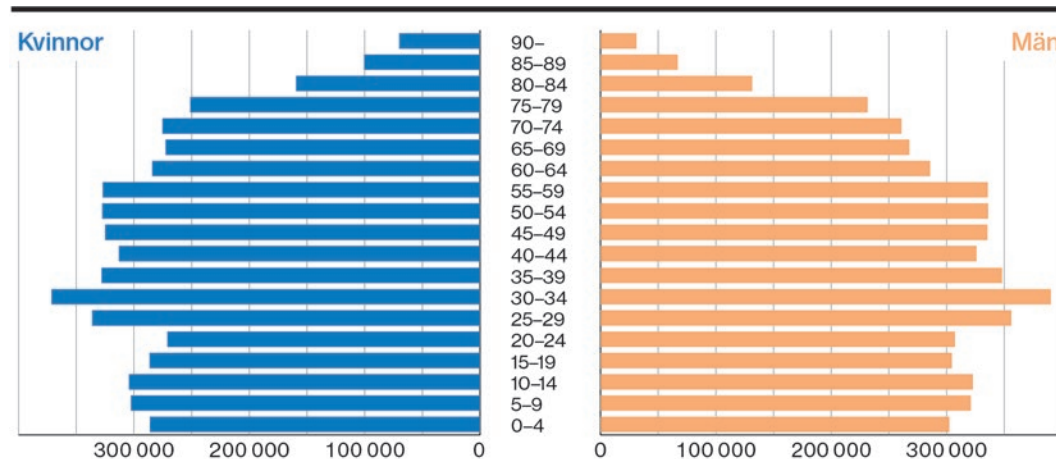
Arbetsbaserade ersättningar

En person som arbetar i Sverige är i regel försäkrad enligt det svenska socialförsäkringssystemet och är därmed berättigad till arbetsbaserade ersättningar. Det gäller oavsett om hen är bosatt i Sverige eller kommit till Sverige för att arbeta utan att vara bosatt i landet. Även en person som lämnar Sverige för arbete i ett annat land kan under vissa omständigheter omfattas av den svenska socialförsäkringen såsom utsända arbetare och diplomater.

Arbetsbaserade ersättningar är huvudsakligen utformade som försäkringar där inbetalade

sociala avgifter ger ett försäkringsskydd mot förlorad arbetsinkomst. Exempel på arbetsbaserade ersättningar är sjukpenning och inkomstrelaterad aktivitets- eller sjukersättning, som kan bli aktuella i de fall en försäkrad har fått en minskad arbetsinkomst på grund av en sjukdom som begränsat arbetsförmågan. Andra exempel på arbetsbaserade ersättningar är de som kopplas till minskad arbetsinkomst för att en person väntar eller har barn, som graviditetspenning, föräldrapenning på sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning.

■ Sveriges befolkning efter ålder år 2021

Källa: SCB

I slutet av år 2021 hade Sverige en befolkning på knappt 10,5 miljoner invånare. Av dem var 5,9 miljoner i den åldersgrupp (20–64 år) som i huvudsak tar del av de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar. Det gäller ersättningar som riktar sig till barnfamiljer, sjuka och personer med funktionsnedsättning.

Vissa av ersättningarna som betalas ut till personer som är mellan 20 och 64 år kommer indirekt även äldre och yngre till del. Barnbidrag, vårdbidrag och underhållsstöd är exempel på ersättningar som betalas ut till föräldrar för deras barn. Ett exempel på en försäkring som kommer äldre

till del är närståendepenning. Mottagaren av den ersättningen är vanligtvis under 65 år, men den som mottagaren får ersättning för att vårda är ofta 65 år eller äldre.

Det finns även ersättningar som betalas ut till personer som är äldre än 64 år. Sjukpenning kan till exempel betalas ut till förvärvsarbetande personer även efter att de fyllt 65 år. Andra exempel är de ersättningar som är riktade till personer med funktionsnedsättning, där mottagaren har rätt att behålla exempelvis handikapp- och assistansersättning efter 65-årsdagen förutsatt att hen beviljats ersättning före 65 års ålder.

■ **Antal försäkrade i åldrarna 19–64 år, samt andel försäkrade med sjukpenninggrundande inkomst i början av år 2021**

Födelseregion	Antal försäkrade 19–64 år ¹			Andel med sjukpenninggrundande inkomst ² , procent		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	2 182 412	2 296 269	4 478 681	91	90	90
Norden utom Sverige	52 875	42 821	95 696	85	83	84
EU 27 utom Norden	102 765	100 953	203 718	86	87	86
Övriga Europa	90 596	87 077	177 673	85	88	86
Afrika söder om Sahara	70 749	70 197	140 946	79	81	80
Asien utom Mellanöstern	120 090	83 735	203 825	80	84	81
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	186 414	221 058	407 472	76	83	80
Nordamerika	13 535	14 104	27 639	81	82	82
Sydamerika	29 012	26 843	55 855	85	87	86
Oceanien	1 457	2 769	4 226	80	86	84
Samtliga	2 849 905	2 945 826	5 795 731	89	88	88

¹ Skattat antal personer som omfattas av den svenska socialförsäkringen i åldersgruppen 19–64 år bygger på uppgifter om antal folkbokförda tillsammans med en skattning av antal personer som har haft rätt till arbetsbaserade ersättningar trots att de inte varit folkbokförda i Sverige under året.

² Försäkrade som förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst skattas här genom de personer som har en pensionsgrundande inkomst (PGI) på minst 24 procent av prisbasbeloppet (exklusive de som har inkomstrelaterad aktivitets- eller sjukersättning, samt exklusive de som saknar sjukpenninggrundande inkomst och därför får föräldrapenning på garantinivå).

Det saknas exakta uppgifter om hur många som omfattas av den svenska socialförsäkringen. Det finns heller inga uppgifter om hur många som har en sjukpenninggrundande inkomst. Det beror på att bedömningen om huruvida en person omfattas av den svenska socialförsäkringen, samt om hen har en sjukpenninggrundande inkomst, utreds först när personer ansöker om en ersättning. Det skattade antalet försäkrade är därför ett mått på potentiella mottagare av socialförsäkringens arbets- och bosättningsbaserade delar. På motsvarande sätt visar andelen försäkrade med sjukpenninggrundande inkomst en skattning av hur stor del av de försäkrade som omfattas av de arbetsbaserade delarna av socialförsäkringen.

Av det skattade antalet försäkrade är 77 procent inrikes födda och 23 procent utrikes födda.

Andelen personer som förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst är högre bland inrikes födda jämfört med utrikes födda. Bland inrikes födda beräknas 90 procent ha möjlighet att få arbetsbaserade ersättningar som till exempel sjukpenning, graviditetspenning och tillfällig föräldrapenning. Bland försäkrade kvinnor och män födda i Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet skattas 80 procent ha en sjukpenninggrundande inkomst. Den främsta förklaringen till att en lägre andel av de utrikes födda förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst är att utrikes födda i allmänhet har en sämre arbetsmarknadsanknytning jämfört med inrikes födda, men dessa skillnader minskar med vistelsetiden i Sverige.

Regler 2021

Försäkrade som har rätt till en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är de som genom förvärvsarbete beräknas tjäna minst 24 procent av prisbasbeloppet under ett år. Under 2021 motsvarar det en inkomst på 11 400 kronor. För att en inkomst ska vara sjukpenninggrundande måste den komma från arbete som kan antas vara minst sex månader i följd eller vara årligen återkommande. I vissa fall kan försäkrade ha en sjukpenninggrundande inkomst som baseras

på tidigare års arbetsinkomster (det kallas för att SGI är skyddad). Att ha rätt till en SGI är en grundförutsättning för att vara berättigad till vissa arbetsbaserade ersättningar som sjukpenning, graviditetspenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Bedömningen om huruvida en försäkrad har en SGI görs först när hen ansöker om denna typ av arbetsbaserade ersättningar.

■ Antal personer som har fått olika typer av ersättningar under 2021

Ersättning	Kvinnor	Män	Samtliga
Tandvård	2 137 962	1 844 665	3 982 627
Barnbidrag	1 118 390	540 963	1 659 353
Tillfällig föräldrapenning	478 990	434 605	913 595
Föräldrapenning	445 480	378 103	823 583
Sjukpenning	383 147	235 996	619 143
Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	145 142	158 599	303 741
Bostadsbidrag	167 641	96 487	264 128
Sjukersättning	140 696	100 174	240 870
Underhållsstöd	116 663	24 531	141 194
Vårdbidrag, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning för barn	59 440	14 570	74 010
Handikappersättning och merkostnadsersättning för vuxna	31 298	27 535	58 833
Etableringsersättning	14 993	10 455	25 448
Aktivitetsersättning	16 598	19 403	36 001
Graviditetspenning	37 754	0	37 754
Arbetskadetilivränta	10 839	12 574	23 413
Närståendepenning	9 482	3 591	13 073
Assistansersättning	6 476	7 849	14 325
Rehabiliteringspenning	6 758	3 532	10 290
Bilstöd	495	605	1 100

Det statliga tandvårdsstödet är den ersättning som betalas ut till flest personer. Närmare 4 miljoner personer fick ta del av tandvårdsstödet under år 2021, vilket utgör 38 procent av hela Sveriges befolkning.

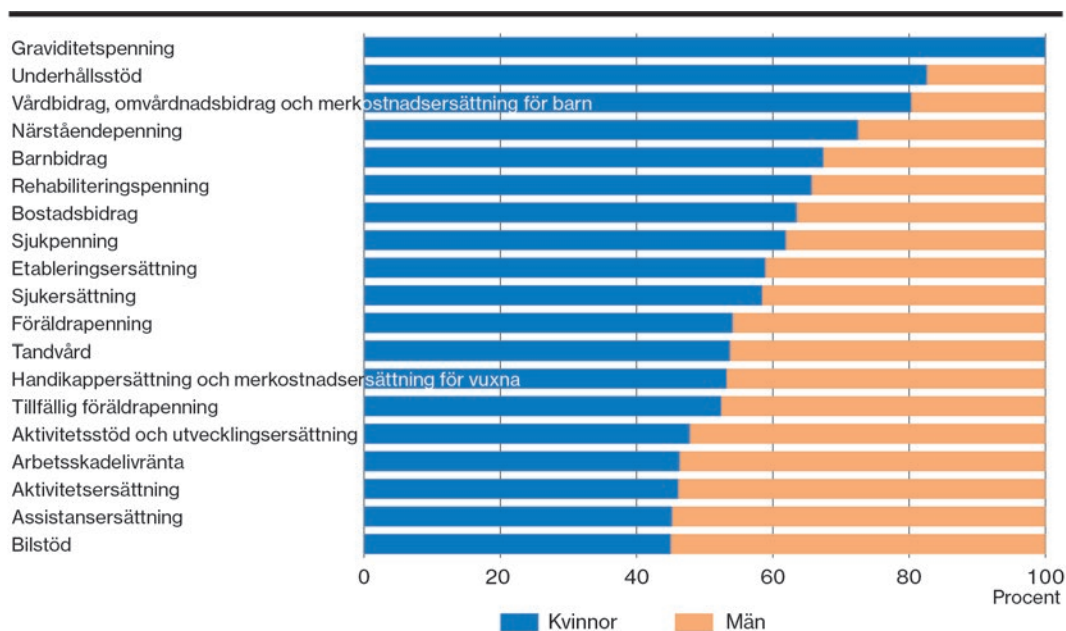
En annan ersättning med många mottagare är barnbidraget. Knappt 1,7 miljoner personer mottog barnbidrag under år 2021, vilket motsvarar 16 procent av Sveriges befolkning.

Både tandvårdsstödet och barnbidraget är bosättningsbaserade ersättningar som inte är

behovsprövade. För att få ta del av dessa ersättningar behöver den försäkrade inte ansöka om dem. Försäkringskassan betalar tandvårdsstödet direkt till vårdgivaren, som drar av det från räkningen i samband med tandvårdsbesöket. Barnbidrag betalas automatiskt ut till föräldrar som bor och har barn i Sverige.

Uppgifter om utgifter per ersättning redovisas på sidan 15 och mer statistik om de olika ersättningarna presenteras i kommande kapitel.

Könsfördelning bland mottagare av ersättningar under 2021

För flera ersättningar är det en ojämn könsfördelning bland mottagarna. Särskild ojämn fördelning är det i de bidrag och stöd som betalas ut till barnfamiljer. Av mottagarna av underhållsstöd år 2021 var 83 procent kvinnor och 17 procent män. Motsvarande siffror för vårdbidrag och omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning för barn var 80 procent kvinnor och 20 procent män.

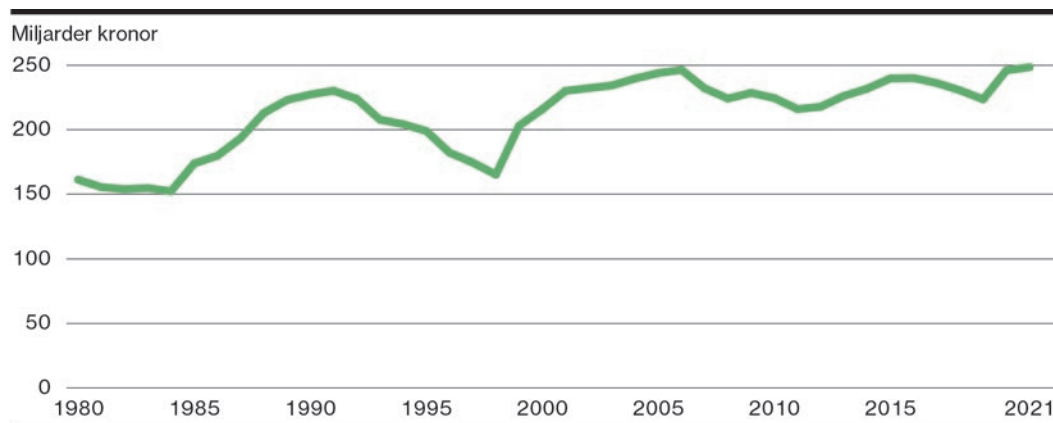
Ersättningar som tandvård, handikappersättning och merkostnadsersättning för vuxna, tillfällig föräldrapenning samt aktivitetsstöd och utvecklingsersättning har en mer jämn könsför-

delning vad gäller antalet mottagare. Dit hör även föräldrapenning där 54 procent av mottagarna under år 2021 var kvinnor och 46 procent var män. Att det är lika många kvinnor och män som har fått en utbetalning behöver dock inte innebära att kvinnor och män har nyttjat ersättningen jämnt. Antalet utbetalade dagar och belopp kan vara ojämn även om andelen mottagare är jämn. Vad gäller exempelvis föräldrapenning är det stor skillnad mellan andelen som har fått en utbetalning och andelen dagar som utbetalats till kvinnor och män (se vidare på sidan 21).

Socialförsäkringens utgifter

I kapitlet redovisas utgifter för de ersättningar inom den svenska socialförsäkringen som under år 2021 administrerades av Försäkringskassan. Det är i huvudsak ersättningar som betalas ut till barnfamiljer, sjuka och personer med funktionsnedsättning.

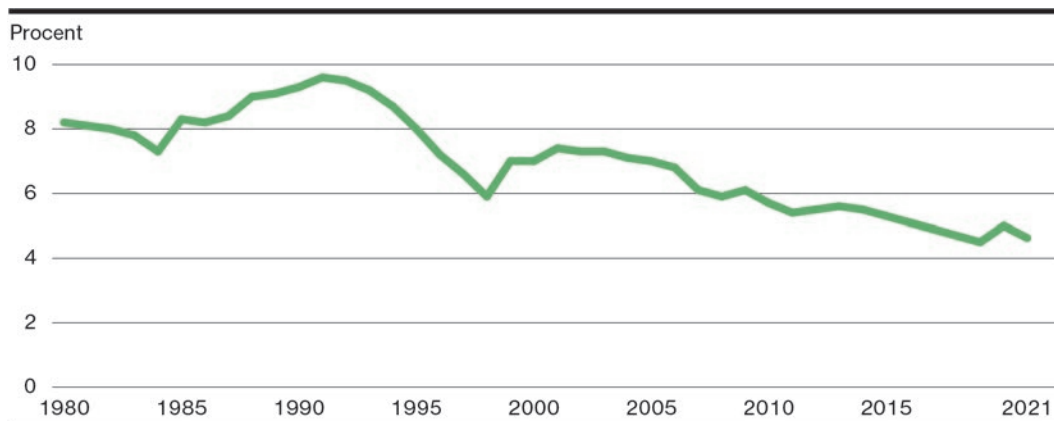
■ Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i 2021 års priser

År 2021 var socialförsäkringens utgifter för de ersättningar som administreras av Försäkringskassan 248,5 miljarder kronor. Administrationskostnaden uppgick till nästan 10 miljarder kronor, vilket ger en total utgift på ungefär 258,5 miljarder kronor. Sedan år 1980 har utgifterna (i fasta priser) ökat med 50 procent.

Mellan åren 1992 och 1998 minskade utgifterna, främst på grund av regeländringar, såsom sänkta ersättningsnivåer samt införande av sjuklöneperiod och karensdag i sjukförsäkringen. Utgifterna ökade sedan kraftigt på grund av snabbt stigande utgifter inom sjukförsäkringen. År 1999 infördes även en statlig ålderspensionsavgift som innebär att staten betalar in pensionsrätt för personer med till exempel sjukpenning

och föräldrapenning. Under några år från och med 2006 minskade utgifterna, vilket främst berodde på minskade kostnader för sjukpenning och sjukersättning. Mellan åren 2011 och 2016 ökade utgifterna för sjukpenning igen för att sedan ligga relativt stabilt fram till och med 2019. Den markanta ökningen mellan 2019 och 2020 beror nästan uteslutande på ökade socialförsäkringsutgifter knutna till pandemiutbrottet av covid-19. Sjukpenningens utgifter fortsatte att öka något under 2021, trots en mildare påverkan av coronapandemin jämfört med 2020. Ökningen under 2021 beror istället i huvudsak på ändrade regler vid bedömning av arbetsförmåga efter 180 dagars sjukskrivning, vilket medförde att sjukfallen generellt blev längre.

■ Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP)

Utbetalningarna från socialförsäkringen står för en betydande del av samhällsekonomin. I förhållande till BNP har dock utgifterna för socialförsäkringen minskat över tid. År 2019 motsvarade utgifterna för socialförsäkringen 4,4 procent av BNP, vilket är den lägsta nivån under de senaste

40 åren. Under år 2020 steg andelen och återgick till 2017 års nivå på 5 procent av BNP. Ökningen beror nästan uteslutande på ökade socialförsäkringsutgifter till följd av pandemin. Under 2021 sjönk utgifterna igen, till 4,6 procent av BNP.

■ Socialförsäkringens utgifter 2019–2021 i miljoner kronor (löpande priser)

Utgifter per utgiftsområde/förmån, miljoner kronor ¹	2019	2020	2021
Ekonomisk trygghet för familjer och barn			
Föräldrapenning	35 795	35 469	35 180
Tillfällig föräldrapenning	8 081	9 975	10 085
Graviditetspenning	672	681	1 654
Barnbidrag	33 175	33 326	33 390
Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar	4 606	5 284	5 019
Vårdbidrag och omvårdnadsbidrag	3 972	3 960	3 951
Underhållsstöd	2 700	2 636	2 692
Adoptionsbidrag	14	9	9
Totalt	89 015	91 340	91 979
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning			
Sjukpenning	35 969	41 152	41 329
Rehabiliteringsersättningar	891	799	876
Närståendepenning	186	180	164
Boendetillägg	200	224	251
Ersättning för höga sjuklönekostnader	1 090	17 675	14 479
Tandvård	6 635	5 956	6 775
Sjukvård i internationella förhållanden	518	495	474
Aktivitets- och sjukersättning	39 037	37 551	35 749
Bostadstillägg	5 072	5 060	4 996
Handikappersättning och merkostnadsersättning	1 304	1 300	1 252
Arbetseskadeersättning	2 677	2 567	2 380
Bilstöd	143	136	138
Assistansersättning	24 175	23 528	24 135
Bidrag för sjukskrivningsprocessen ²	2 443	2 136	2 207
Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	38	37	37
Smittbärrapenning	5	127	393
Totalt	120 383	138 924	135 634
Annan utbetalning			
Aktivitetsstöd ³	10 568	13 474	19 510
Etableringsersättning	3 563	2 291	1 352
Familjebidrag värnpliktiga	25	24	29
Totalt	14 156	15 789	20 890
Administration	9 674	9 880	9 973
Totalt	233 228	255 932	258 476

¹ I ersättningar med statlig ålderspensionsavgift är denna inkluderad i utgifterna.

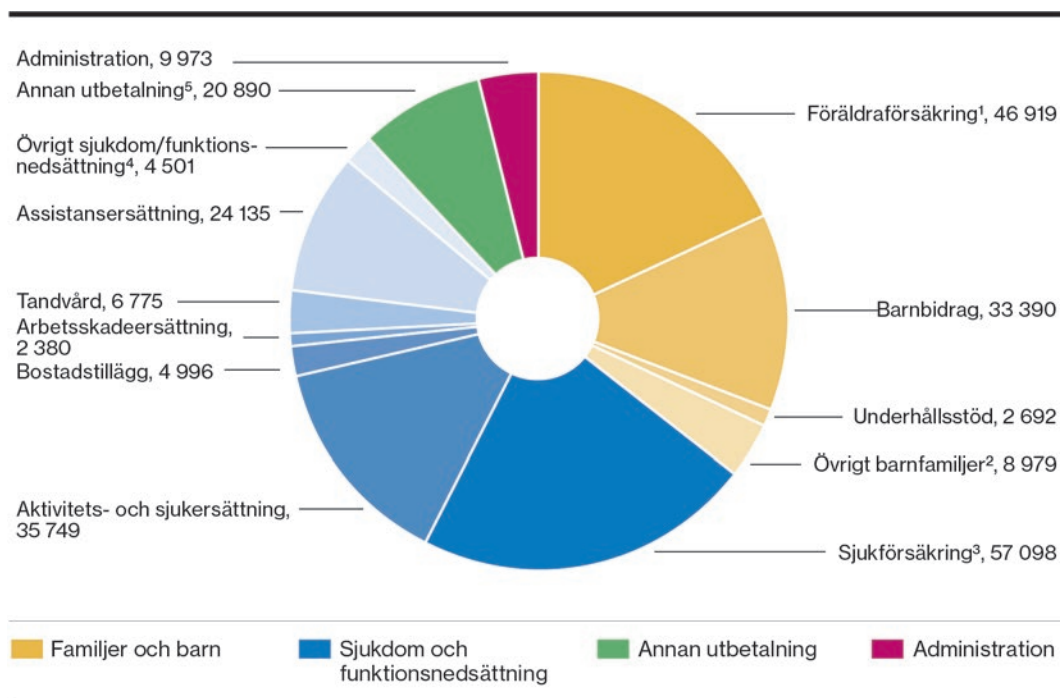
² I bidrag för sjukskrivningsprocessen ingår utgifter för finansiell samordning, medicinsk service, rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan FK och AF, försäkringsmedicinska utredningar och bidrag till hälso- och sjukvården.

³ I utgifterna för aktivitetsstöd ingår utvecklingsersättning.

Socialförsäkringens utgifter exklusive administration har ökat med 11 procent mellan åren 2019 och 2021. Utgifterna för Ekonomisk trygghet för familjer och barn har ökat med 3 procent under perioden, vilket bland annat förklaras av löneökningar och att antalet nyttjade dagar per barn inom tillfällig föräldrapenning ökat. Utgifterna för Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning har ökat med 13 procent under perioden och ökningen är främst en följd av pandemin. Sjukpenning och ersättning för höga sjuklönekostnader står för större delen av ökningen.

Utgifterna för kategorin Annan utbetalning har ökat med 48 procent, vilket beror på att aktivitetsstöd har ökat med 45 procent. Antalet arbetslösa som var berättigade till aktivitetsstöd ökade både mellan 2019 och 2020 och mellan 2020 och 2021. Ökningen bedöms vara pandemirelaterad och i syfte att motverka långtidsarbetslöshet utökades anslaget för aktivitetsstöd med 5 miljarder kronor år 2021 jämfört med år 2020.

Utgifternas fördelning 2021 i miljoner kronor

¹ Föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning.

² Bostadsbidrag, omvårdnadsbidrag, vårdbidrag och adoptionsbidrag.

³ Sjukpenning, rehabiliteringsersättningar, närståendepenning, boendetillägg och ersättning för höga sjuklönekostnader.

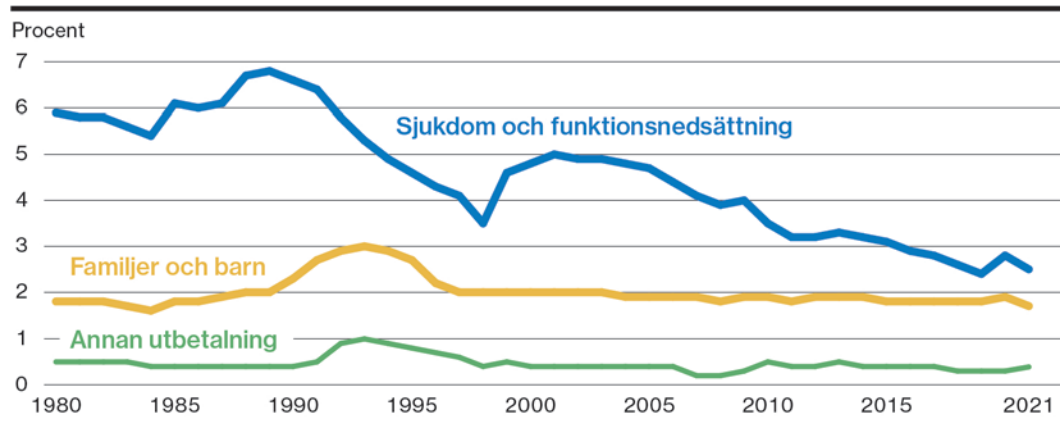
⁴ Sjukvård i internationella förhållanden, merkostnadsersättning och handikappersättning, bilstöd, bidrag till hälso- och sjukvård, bidrag till sjukskrivningsprocessen, medicinsk service, ersättning inom det statliga personskadeskyddet och smittbärrpenning.

⁵ Aktivitetsstöd, etableringsersättning och familjebidrag för värnpliktiga.

Lite mer än hälften av socialförsäkringens utgifter (52 procent eller cirka 136 miljarder kronor) gick till ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Drygt en tredjedel av utgifterna (36 procent eller cirka 92 miljarder kronor) gick till ekonomisk trygghet för familjer

och barn. Utöver det gjordes utbetalningar till vissa andra ersättningar inom arbetsmarknadsområdet (8 procent eller knappt 21 miljarder kronor). Resterande del bestod av utgifter för administration (4 procent eller knappt 10 miljarder kronor).

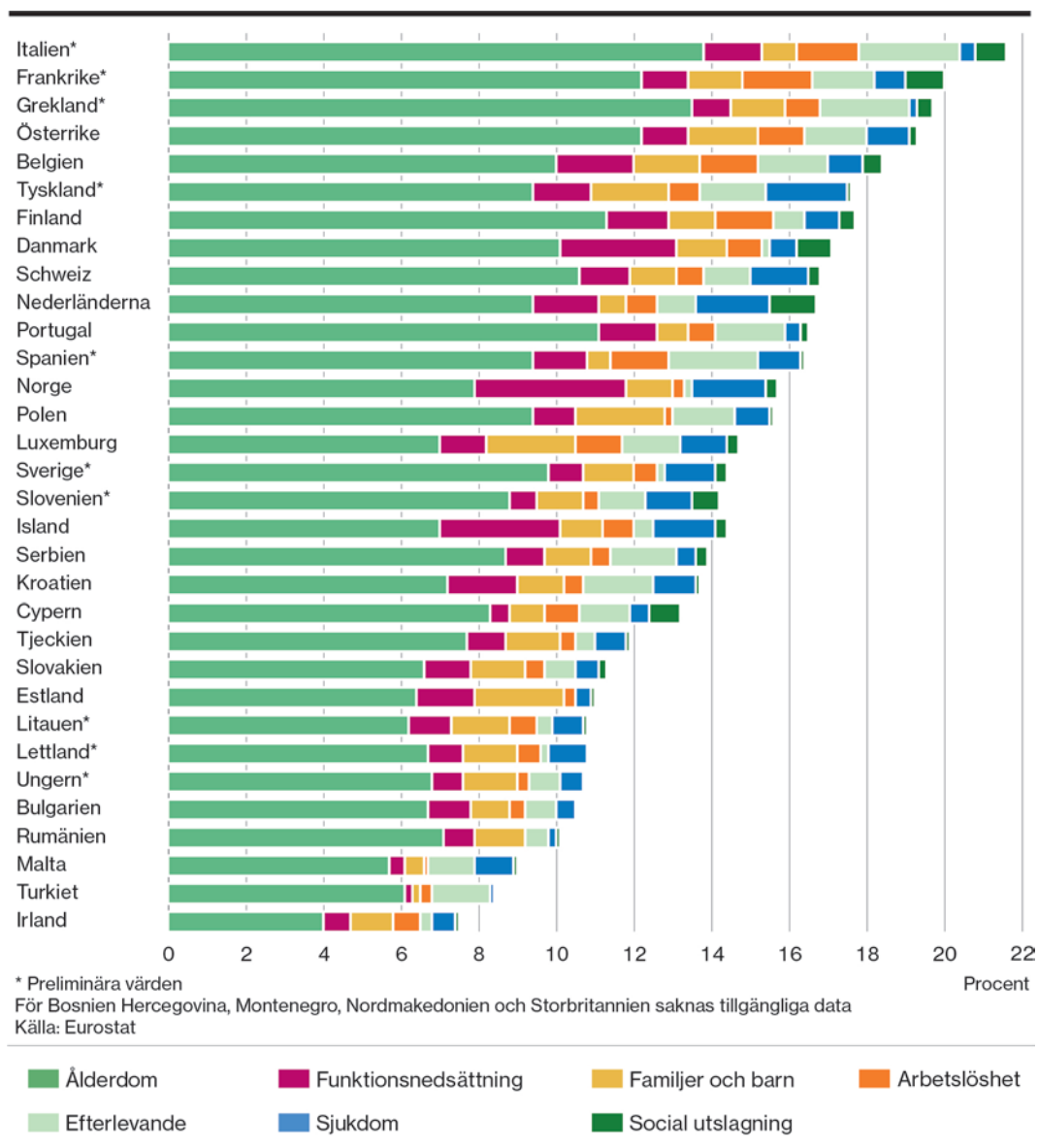
■ Utgiftsområden i förhållande till BNP

Utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning ökade under senare delen av 1980-talet, men sjönk därefter från knappt 7 procent av BNP år 1989 till knappt 4 procent av BNP år 1998. Nedgången berodde bland annat på minskad sjukfrånvaro, införande av sjuklöneperioden, sänkning av ersättningsnivåer, samt att landstingen fick ta över kostnadsansvaret för läkemedel. Mellan 1998 och 2003 steg utgifterna i förhållande till BNP på grund av den ökade sjukfrånvaron. Därefter har utgifterna i relation till BNP återigen minskat, fram till 2020,

då de ökade igen. Ökningen under år 2020, från 2,4 till 2,8 procent av BNP, beror nästan uteslutande på pandemiutbrottet. Under 2021 sjönk utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning igen till att utgöra 2,5 procent av BNP. Ersättningar till familjer och barn ökade i förhållande till BNP i början av 1990-talet, på grund av stora barnkullar och djup lågkonjunktur. Under den ekonomiska återhämtningen vid andra hälften av 1990-talet sjönk återigen dessa utgifter i förhållande till BNP och har därefter legat på en stabil nivå kring 2 procent av BNP.

■ Offentliga transfereringar i förhållande till BNP år 2019 i Sverige och andra europeiska länder

Offentliga transfereringar innefattar förutom socialförsäkringen även arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd. Sveriges andel offentliga transfereringar till hushåll i förhållande till BNP är i nivå med EU-genomsnittet. Det finns stora skillnader i hur olika länder använder sig

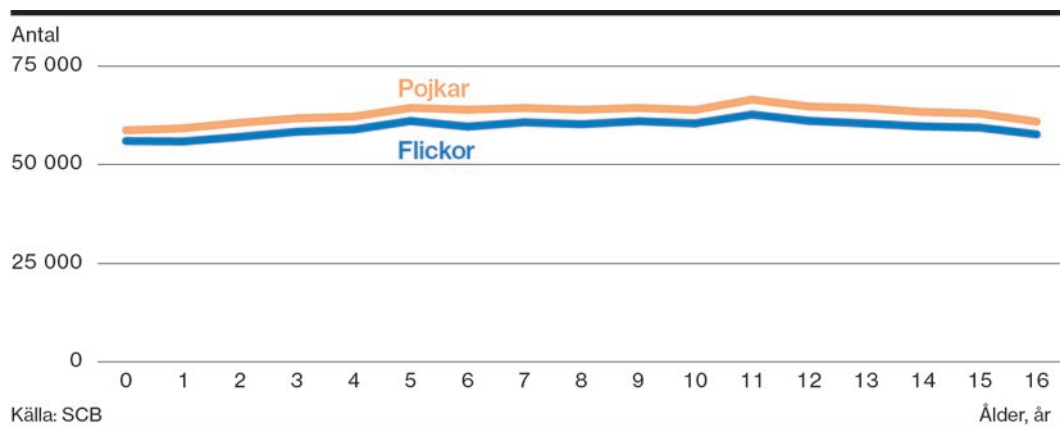
av offentliga transfereringar och direkta tjänster för att möta behoven inom ramen för landets socialförsäkringssystem. Exempel på direkta tjänster är skattereduktioner och subventionerade förskoleplatser, som inte ingår i denna sammanställning.

Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn.

Antal barn i december 2021

I december 2021 fanns det totalt 2 080 000 barn i åldrarna 0–16 år, 1 010 000 flickor och 1 070 000 pojkar. Jämfört med år 2020 ökade antalet barn med 0,3 procent.

■ Barnbidrag i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Andelen mottagare med flerbarnstillägg ¹	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	1 914	1 928	3,0	0,1
20-24	17 108	4 400	25,3	15,0
25-29	91 362	39 256	44,1	29,6
30-34	210 874	118 067	61,3	42,0
35-39	238 199	136 464	72,4	49,3
40-44	231 373	104 370	65,7	46,9
45-49	180 254	61 857	43,5	40,9
50-54	75 860	27 891	22,9	34,1
55-	17 557	16 416	10,0	27,1
Samtliga	1 064 501	510 649	56,0	42,6

¹ Tabellen redovisar föräldrar som får flerbarnstillägg för barn med allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag. Andelen mottagare med flerbarnstillägg är därför lågt skattad.

Knappt 1,6 miljoner föräldrar mottog allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg eller förlängt barnbidrag i december 2021. Sedan lagändringen om delat barnbidrag trädde i kraft 2014 har andelen kvinnor som mottar ersättningen minskat från 88 till

68 procent och andelen män på motsvarande sätt ökat från 12 till 32 procent. Andelen av mottagarna som fick flerbarnstillägg var 56 procent för kvinnor och knappt 43 procent för män. År 2021 utbetalades 33,4 miljarder kronor i barnbidrag.

Regler 2021

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg. Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i Sverige till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan föräldern få förlängt barnbidrag om barnet går i grundskolan eller i särskola. För barn födda före den 1 mars 2014 betalas hela barnbidraget ut till en av vårdnadshavarna. Om barnet bor växelvist hos båda föräldrarna betalas barnbidraget med hälften till vardera föräldern efter anmälan av någon av dem, om föräldern gör sannolikt att det finns ett växelvist boende. Föräldrar till barn födda den 1 mars

2014 eller senare, som har gemensam vårdnad, får delat barnbidrag. Det innebär att de får 625 kronor var per månad när månadsbeloppet är 1 250 kronor. Föräldrarna har möjlighet att ändra vem barnbidraget betalas till.

En förälder som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp från CSN för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. År 2021 var barnbidraget 1 250 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2021 var 150 kronor per månad för andra barnet, 730 kronor för tredje barnet, 1 740 kronor för det fjärde barnet och 1 250 för varje ytterligare barn.

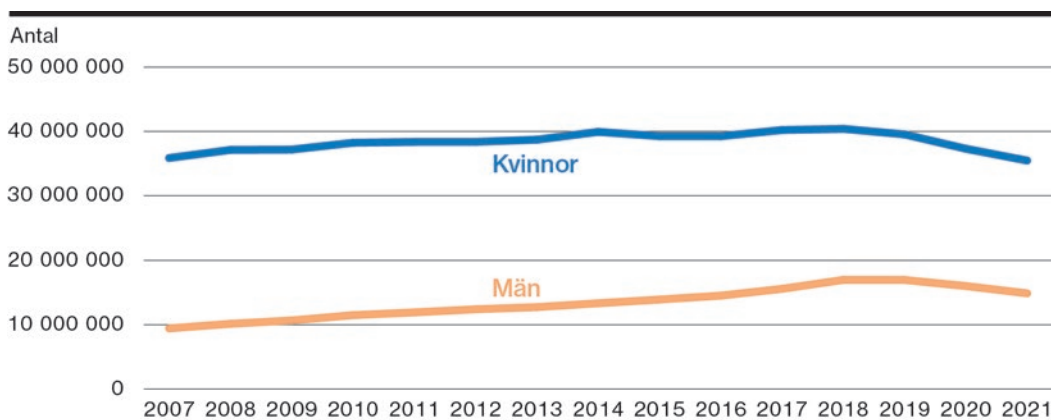
	Månadsbelopp år 2021, kronor			Årsbelopp år 2021, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 250	-	1 250	15 000
2 barn	2 500	150	2 650	31 800
3 barn	3 750	730	4 480	53 760
4 barn	5 000	1 740	6 740	80 880

Från och med det femte barnet lämnas flerbarnstillägg med ytterligare 1 250 kronor per barn och månad.

Föräldrapenning

Föräldrapenningen ska underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med arbete eller studier.

Dagar med föräldrapenning

Fram till år 2010 ökade antalet födda barn liksom de uttagna dagarna med föräldrapenning. Sedan dess har antalet födda barn legat stabilt runt 115 000 per år medan antalet uttagna dagar med föräldrapenning har fortsatt att öka. Under pandemin har antalet uttagna nettodagar minskat vilket främst beror på att föräldrar till barn över

ett år tagit ut färre dagar. År 2021 betalades det ut drygt 50 miljoner dagar med föräldrapenning, varav 70 procent till kvinnor. Mäns uttag av dagar har ökat från 21 procent av de utbetalade dagarna år 2007 till 30 procent under år 2018 och har legat runt 30 procent sedan dess.

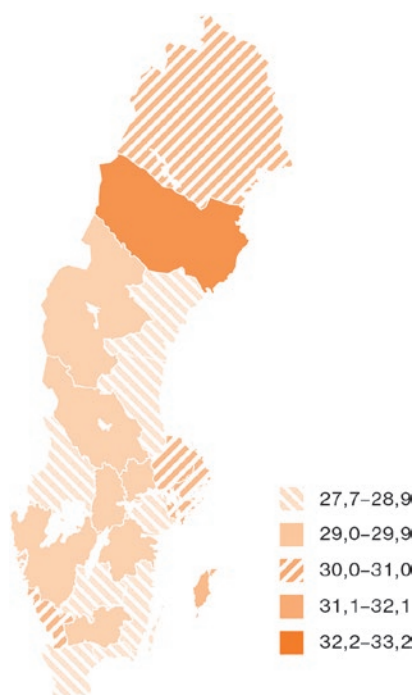
Föräldrapenning år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	626	37	154	86	246	262
20-24	13 605	2 786	140	47	378	569
25-29	70 558	31 170	112	45	542	712
30-34	147 984	98 400	90	45	626	760
35-39	126 476	113 330	67	41	627	755
40-44	66 405	79 520	47	34	589	722
45-49	17 841	36 602	31	31	536	694
50-54	1 837	11 633	30	31	511	671
55-	155	4 626	42	35	566	646
Samtliga	445 487	378 104	80	39	588	737

Av totalt 31,8 miljarder kronor som betalades ut i föräldrapenning under år 2021 gick 66 procent till kvinnor och 34 procent till män. Av mottagarna var 54 procent kvinnor och 46 procent män. För både kvinnor och män var det genomsnittliga antalet utbetalda dagar färre i de äldre åldersklasserna. Det beror bland annat på att unga föräldrar oftare har yngre barn och att föräldrarna oftast tar ut större delen av föräldrapenningdagarna när barnet är yngre.

I genomsnitt var det ersatta dagbeloppet 25 procent högre för män än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnaden i mäns och kvinnors arbetsinkomster och i uttag av föräldrapenning. Kvinnor tog exempelvis ut föräldrapenning på grundnivå i större utsträckning än män, vilket ger en lägre dagersättning.

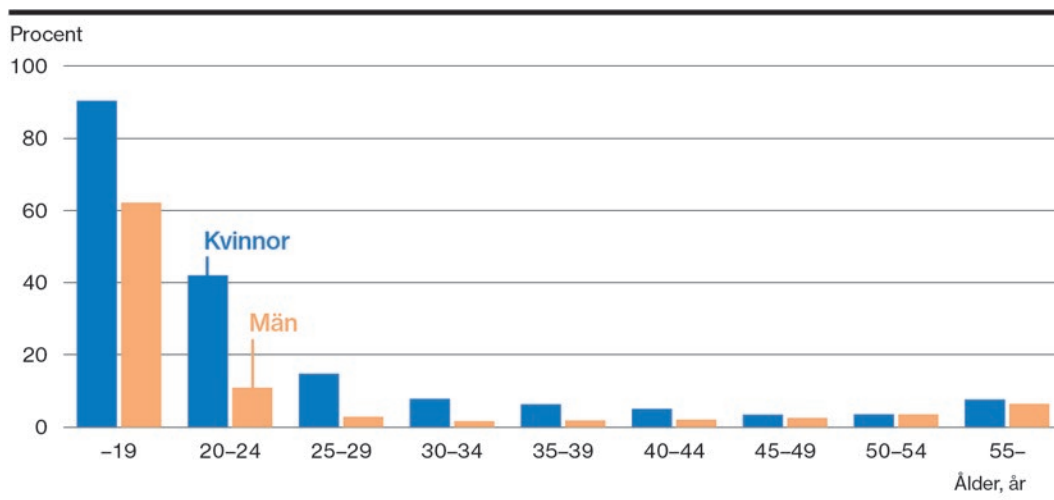
Mäns andel av föräldrapenningdagarna efter län år 2021

Män tog ut 30 procent av alla utbetalade dagar med föräldrapenning år 2021. Andelen var högst i Västerbottens län, drygt 33 procent, och lägst i Skåne län, knappt 28 procent. I många län är spridningen mellan olika kommuner stor.

Mäns andel av föräldrapenningdagarna är beroende av hur många föräldrapenningdagar kvinnor tar ut. Detta innebär att trots att det finns skillnader i andel mellan två län så kan mäns genomsnittliga uttag per barn vara detsamma, skillnaden i andel beror då på att kvinnors uttag varierar mellan länen.

Andel mottagare av föräldrapenning på grundnivå år 2021

Andelen föräldrar som enbart tar ut föräldrapenning på grundnivå sjunker med stigande ålder fram till 50 års ålder, då andelen åter börjar öka.

I åldersgruppen 19 år eller yngre tog 90 procent av kvinnorna och 62 procent av männen enbart ut

föräldrapenning på grundnivå år 2021. Antalet mottagare av föräldrapenning i den yngsta åldersgruppen är dock få.

■ Föräldrapenning på grundnivå samt genomsnittlig ersättning oavsett nivå efter födelseregion år 2021

Föräldrars födelseregion	Andel mottagare enbart grundnivå, procent		Medelbelopp (oavsett ersättningsnivå), kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige	2,7	0,7	649	767
Norden utom Sverige	6,1	2,6	645	756
EU 27 utom Norden	9,8	2,2	579	747
Övriga Europa	16,6	3,0	525	705
Afrika Söder om Sahara	42,7	9,2	361	611
Asien utan Mellanöstern	31,5	6,6	447	692
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	37,9	9,6	403	619
Nordamerika	14,8	4,7	598	718
Sydamerika	13,5	3,8	549	686
Oceanien	7,3	5,1	694	760
Samtliga	9,1	2,2	588	737

Under 2021 var det 9 procent av kvinnorna och 2 procent av männen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå eftersom de inte uppfyllde kraven för att få inkomstrelaterad föräldrapenning. Andelen var lägst bland föräldrar födda i Sverige. Det var vanligare bland kvinnor än bland män att enbart ta ut föräldrapenning på grundnivå, oavsett födelseregion.

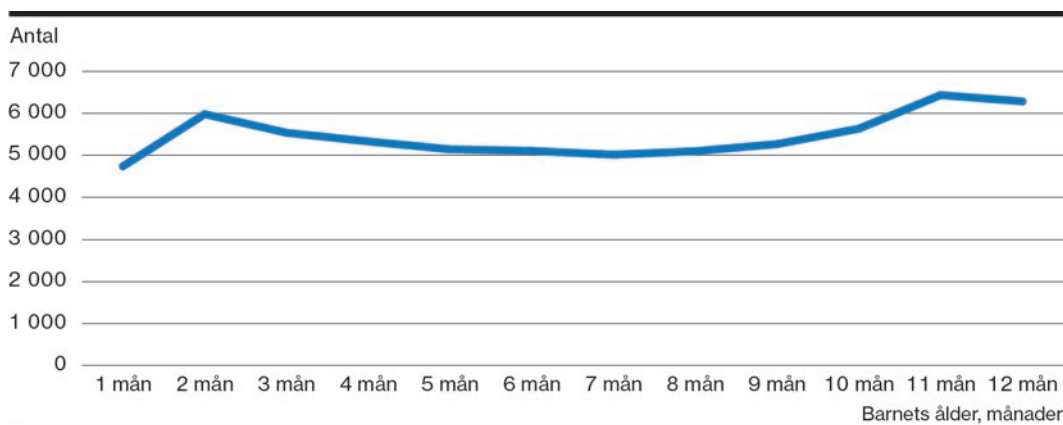
Inrikes födda föräldrar hade högre genomsnittlig ersättning per dag jämfört med föräldrar födda i ett annat land än Sverige. Kvinnor hade, oavsett födelseregion, i genomsnitt lägre ersättning per dag jämfört med män.

■ Antal mottagare av dubbeldagar år 2021

Ålder	Antal mottagare
-19	52
20-24	2 818
25-29	15 925
30-34	28 199
35-39	16 462
40-44	5 410
45-49	1 256
50-54	320
55-	133
Samtliga	70 575

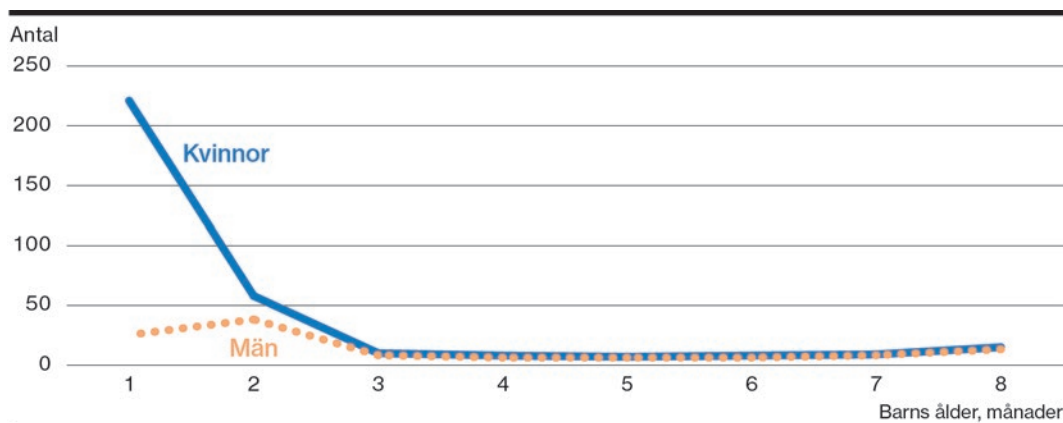
Under barnets första levnadsår kan båda föräldrarna ta ut föräldrapenning samtidigt i högst 30 dagar, dessa dagar kallas dubbeldagar. Flest mottagare av dubbeldagar är 30-34 år. De föräldrar som använt dubbeldagar har lägre medelålder än de föräldrar som använt annan föräldrapenning. Det beror främst på att dubbeldagar endast kan tas ut innan barnet fyller 1 år och att föräldrarna därför är yngre jämfört med föräldrar som tar ut annan föräldrapenning.

■ Antal barn där föräldrarna har tagit ut dubbeldagar år 2021

Totalt togs det ut dubbeldagar för 36 000 barn barnen är 2 månader och i slutet av deras första år 2021. Dubbeldagar används som mest när levnadsår.

■ Genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning vid olika åldrar för barn födda år 2013

Föräldrar har möjlighet att ta ut föräldrapenning fram till dess att barnet har fyllt 8 år eller gått ut det första skolåret om barnet är fött före 2014. Föräldrar till barn födda 2014 eller senare kan ta ut föräldrapenning fram till den dagen barnet fyller 12 år. För

de barn som föddes år 2013 och fyllde 8 år 2021 togs de allra flesta föräldrapenningdagarna ut under barnets första levnadsår och då främst av kvinnor. Från det att barn är 3 år gamla är skillnader i antalet uttagna dagar för kvinnor och män minimala.

■ Barn för vilka föräldrar har tagit ut föräldrapenning år 2021

Ålder	Antal barn		Andel barn	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	48 916	51 347	87	87
1	54 183	57 530	97	97
2	45 084	47 866	79	79
3	41 423	43 732	71	71
4	40 146	42 498	68	68
5	29 147	30 854	48	48
6	27 361	29 623	46	46
7	27 401	29 177	45	45
8	33 448	35 593	56	56
Samtliga	347 109	368 220	66	66

För 87 procent av barnen som föddes under år 2021 (0 år i tabellen) tog minst en förälder ut föräldrapenning under året. Från det att barnen är 2 år minskar

föräldrarnas uttag av föräldrapenning markant. Totalt utbetalades föräldrapenning för 66 procent av alla barn i åldrarna 0–8 år under år 2021.

Regler 2021

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till föräldrarnas inkomst. Det finns en grundnivå på 250 kronor per dag för föräldrar som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad ersättning eller har låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldern ersättning motsvarande en lägstanivå som är 180 kronor per dag för alla.

Föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet har rätt till hälften var av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för 90 dagar som är reserverade för vardera föräldern. Huvudregeln är att föräldrapenningförmåner inte får betalas ut till båda föräldrarna för samma barn och tid. Föräldrar har dock möjlighet att använda föräldrapenning samtidigt i högst 30 dagar under barnets första år. Försäkringskassan har valt att kalla det samtida uttaget av föräldrapenning för dubbeldagar.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttiondels dag. Föräldrapenning kan som regel tas ut tills barnet har fyllt 8 år eller har avslutat första skolåret. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp.

År 2021 motsvarade det en maximal ersättning på 1 012 kronor per dag.

Från den 1 januari 2014 infördes nya bestämmelser inom föräldrapenningen. Bestämmelserna tillämpas på barn födda 2014 och senare och innebär bland annat att antalet dagar på de olika ersättningsnivåerna fördelas jämnt mellan föräldrarna. De innebär också att tidsramen inom vilken föräldrapenning kan beviljas förlängs till dess barnet har fyllt 12 år, eller till den senare tidpunkt då barnet slutat femte klass. En annan förändring är att föräldrapenning bara kan betalas ut under högst 96 dagar för barn som har fyllt 4 år.

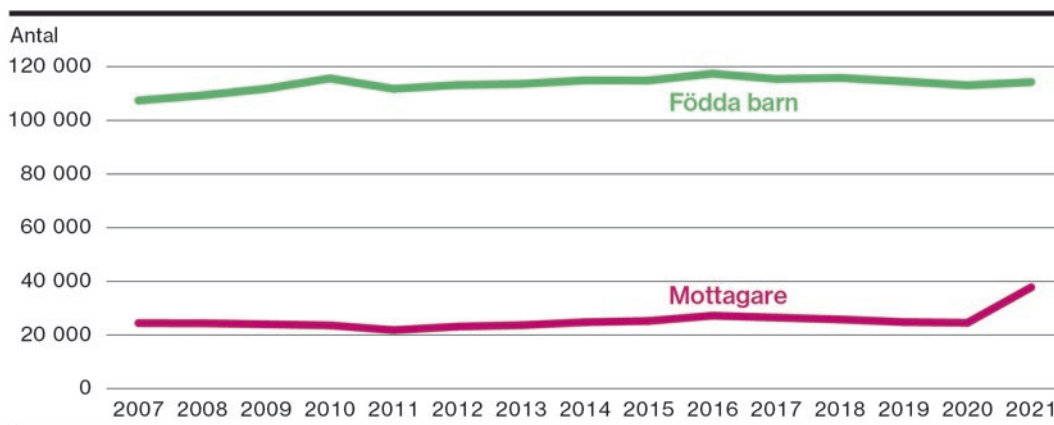
Från den 1 januari 2016 ökades antalet reserverade dagar för respektive förälder från 60 till 90 dagar. Detta gäller för barn födda den 1 januari 2016 eller senare. Det gäller också vid adoption där en förälder har fått barnet i sin vård den 1 januari 2016 eller senare.

Från den 1 juli 2017 infördes en begränsning inom föräldrapenningen för barn som blir bosatta i Sverige när det kommer från ett annat land utanför EU/EES eller Schweiz efter barnets första levnadsår. Om barnet är 1 år eller äldre när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 200 dagar för barnet. Om barnet är 2 år eller äldre när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 100 dagar för barnet.

Graviditetspenning

Genom graviditetspenning kan gravida kvinnor som inte kan fortsätta att förvärvsarbeta med anledning av att de har ett fysiskt ansträngande arbete eller har risker i arbetsmiljön få ersättning om de inte kan få andra uppgifter hos arbetsgivaren.

■ Graviditetspenning

Under senare delen av graviditeten har många kvinnor i någon omfattning ersättning från socialförsäkringen i form av graviditetspenning, sjukpenning eller föräldrapenning. Under perioden 2007–2020 har drygt var femte födsel föregåtts av graviditetspenning. Socialstyrelsen bedömde

under pandemin att gravida under den senare delen av graviditeten har en högre risk att föda för tidigt om de insjuknar i covid-19 vilket berättigar till graviditetspenning. Därför ökade antalet mottagare av graviditetspenning med drygt 50 procent under år 2021 jämfört med år 2020.

■ Graviditetspenning år 2021

Ålder	Antal mottagare	Antal dagar i medeltal	Medelbelopp kronor per dag
-24	2 833	72	560
25-29	13 121	67	638
30-34	14 541	65	655
35-39	5 922	64	654
40-44	1 250	65	640
45-	87	64	608
Samtliga	37 754	66	641

Under år 2021 betalades det ut 1,6 miljarder kronor i graviditetspenning till knappt 37 800 kvinnor. Det genomsnittliga antalet dagar med graviditetspenning ökade från 41 dagar år 2020 till 66 dagar år 2021. Flest antal mottagare var i åldern 25-34 år, vilket även är de åldrar då flest kvinnor föder barn.

ning ökade från 41 dagar år 2020 till 66 dagar år 2021. Flest antal mottagare var i åldern 25-34 år, vilket även är de åldrar då flest kvinnor föder barn.

Regler 2021

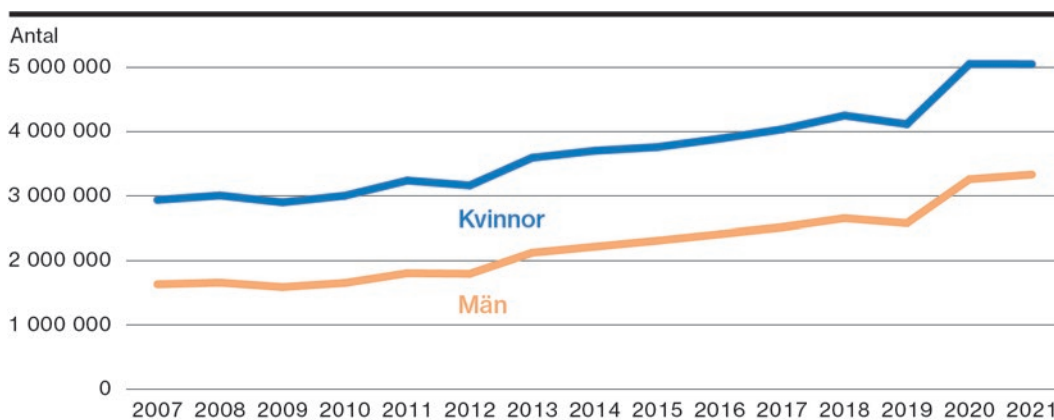
En gravid kvinna med ett fysiskt ansträngande arbete kan få graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett annat arbete som passar henne bättre under slutet av graviditeten. Graviditetspenning kan betalas ut under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt arbetsmiljölagen förbud mot ett visst arbete under graviditeten har en kvinna rätt

till graviditetspenning för varje dag som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten, dock betalas graviditetspenning aldrig ut för de tio sista dagarna innan beräknad förlösning). Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttendedels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar eller närstående att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Antalet uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn var ganska stabilt fram till och med år 2012. År 2013 ökade antalet dagar och har fortsatt öka sedan dess för att nå nya höga nivåer pandemiåren 2020 och 2021. Flera faktorer ligger bakom ökningen mellan år 2013 och 2018. Ökat antal barn i befolkningen är en viktig delförklaring. Dessutom har det blivit enklare att ansöka om ersättning vilket också kan ha bidragit till ökningen. Den kraftiga ökningen år 2020 beror på att många förskolor och skolor under pandemin skärpt bedömningen av barnens hälsotillstånd

vilket innebär att barn hålls hemma under längre perioder och med mildare symptom.

Kvinnors och mäns andel av dagarna har varierat något under perioden. År 2007 tog kvinnor ut 64 procent och män 36 procent av dagarna. Motsvarande siffror för år 2021 var 60 procent för kvinnor och 40 procent för män. Både under pandemin och tidigare har föräldrar delat mer lika när uttaget totalt sett varit högt, antagligen för att frånvaron från arbetet annars blir för stor för en enskild förälder. Totalt togs det ut knappt 8,4 miljoner dagar år 2021 för vård av barn.

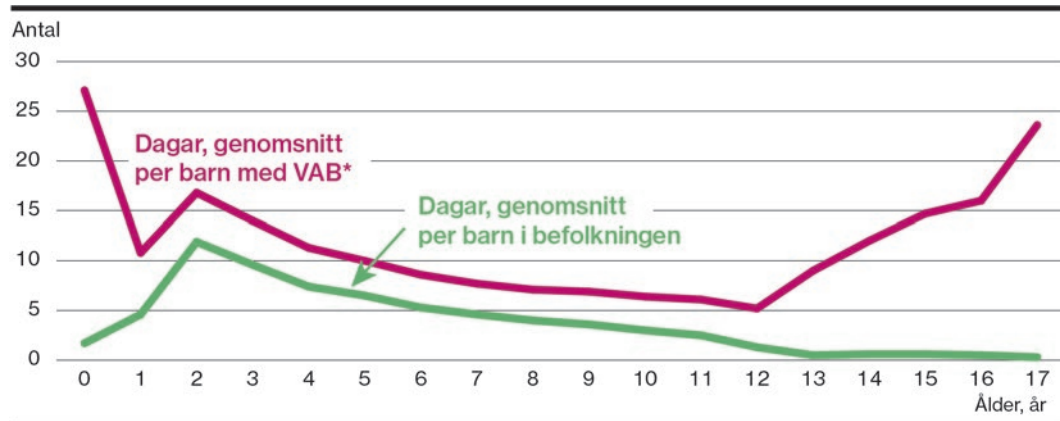
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	3 768	1 587	11,5	9,1	831	996
25-29	39 205	22 553	12,5	9,4	915	1 028
30-34	117 826	80 479	12,1	9,6	960	1 040
35-39	137 414	104 950	10,8	9,2	980	1 042
40-44	106 690	87 022	9,3	8,4	990	1 039
45-49	51 585	50 913	8,6	7,9	991	1 034
50-54	13 927	20 103	8,8	8,0	988	1 022
55-59	4 624	6 900	6,2	7,9	1 005	1 005
60-64	2 625	2 015	3,9	7,6	985	993
65-	325	349	3,8	8,0	987	938
Samtliga	477 989	376 871	10,6	8,8	970	1 037

Under år 2021 betalades det ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn till 850 000 personer, varav 56 procent var kvinnor och 44 procent var män. Totalt betalades det ut 8,3 miljarder kronor, varav 59 procent till kvinnor och 41 procent till män.

I genomsnitt använde kvinnor 10,6 dagar och män 8,8 dagar under året. Det är främst männens ökade uttag som förklarar ökningen av uttaget av tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2021.

■ Genomsnittligt antal dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn efter barnets ålder år 2021

* VAB står för tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn per barn i befolkningen är som högst när barnen är i 2-årsåldern. Därefter sjunker antalet dagar med barnens stigande ålder.

För barn födda under 2021 (0 år i figuren) och för barn som är 12 år eller äldre är det genomsnitt-

liga antalet dagar per barn i befolkningen lågt. Däremot är det genomsnittliga antalet dagar per barn med ersättning högt i de åldrarna. Det beror på att ersättningen för dessa barn främst används för allvarligt sjuka barn.

■ Barn i åldern 0–11 år för vilka tillfällig föräldrapenning för vård av barn har utbetalats år 2021

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	3 168	4 022	6	7
1	23 680	26 176	42	44
2	40 694	43 658	71	72
3	39 986	42 675	68	69
4	38 756	41 333	65	66
5	39 570	42 118	65	65
6	36 857	40 383	62	63
7	35 978	38 492	59	60
8	33 492	36 072	55	56
9	31 465	34 111	51	53
10	28 103	30 315	46	47
11	24 995	27 688	40	42
Samtliga	376 744	407 043	53	54

Under år 2021 utbetalade Försäkringskassan tillfällig föräldrapenning för vård av barn för knappt 784 000 barn i åldrarna 0–11 år. Det var vanligast att dagar betalades ut för barn i 2-årsåldern, där 71 procent av alla flickor och 72 procent av alla poj-

kar hade en förälder eller annan närstående som använde ersättningen. Motsvarande andel för alla barn i åldrarna 0–11 år var 53 procent för flickor och 54 procent för pojkar.

Regler 2021

Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare eller besök i samhällets förebyggande hälsovård med mera kan hen ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut, dock inte vid ordinarie vårdares sjukdom eller smitta. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn kan i vissa situationer överlåtas till en annan person, som i stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet. Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn

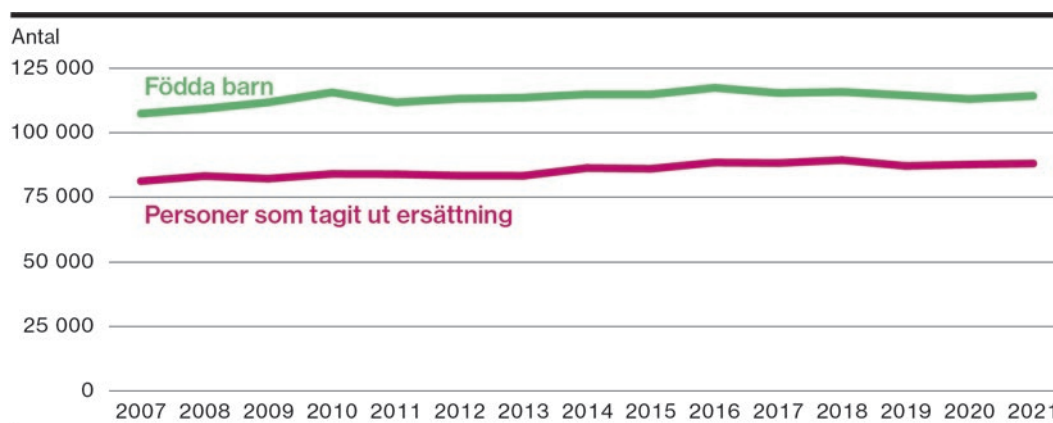
med obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Vissa tillfälliga regler har gällt under pandemin. Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete med anledning av att den skolverksamhet som barnet normalt deltar i stängs helt eller delvis på grund av pandemin kan hen ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Denna rätt kan överlåtas till en annan person.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption, även kallad 10-dagar vid barns födelse, ger möjlighet för den andra föräldern, eller en annan person att med ersättning vara med vid förlossningen och vårda barn i samband med ett barns födelse eller adoption.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Antalet barn som föds i Sverige har fram till år 2010 ökat. Även antalet personer som tagit ut tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption har ökat under samma period. Därefter har antalet födda barn legat stabilt medan antalet

personer som tagit ut tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption har fortsatt att öka något. För 77 procent av de barn som föddes 2021 har den andra föräldern eller en annan närstående person tagit ut ersättningen.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	14	1 745	6,7	9,6	932	1 017
25-29	98	15 147	8,7	9,7	1 039	1 074
30-34	213	33 183	9,0	9,7	1 088	1 064
35-39	196	23 244	8,4	9,6	1 058	1 059
40-44	163	9 472	7,9	9,5	1 029	1 054
45-49	104	2 998	8,2	9,4	1 008	1 042
50-54	88	812	8,0	9,3	1 044	1 015
55-59	102	261	8,1	9,3	1 050	1 021
60-	122	78	7,9	8,9	1 088	990
Samtliga	1 100	86 940	8,3	9,6	1 054	1 061

Under år 2021 fick 88 000 personer tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Av mottagarna var drygt 1 procent kvinnor och

knappt 99 procent män. Sammanlagt betalades det ut 906 miljoner kronor för denna ersättning. Cirka 1 procent av beloppet betalades ut till kvinnor.

Regler 2021

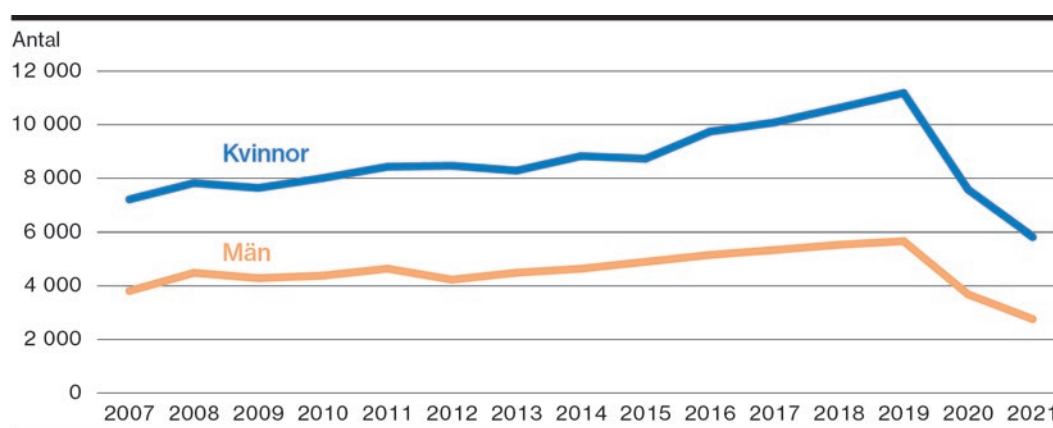
I samband med ett barns födelse har barnets andra förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under 10 dagar per barn när hen avstår från förvärvsarbete. Dessa dagar kan under vissa förhållanden användas av annan person än barnets andra förälder. Vid adoption har föräldrarna rätt till fem dagar var. Dagarna får tas

ut som längst till och med den sextionde dagen efter den dag barnet har kommit hem eller den dag adoptivföräldern har fått barnet i sin vård. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Genom tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar kan föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) få ersättning för att delta i föräldrautbildning, besöka barnets förskola eller skola eller för att medverka i en aktivitet som anordnas av skolan.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Antalet utbetalade kontaktdagar har ökat sedan början av 2000-talet fram till år 2019. Under pandemiåren 2020 och 2021 minskade antalet utbild-

ningar och antalet kontaktdagar minskade därför också markant. Kvinnor tog ut 68 procent och män 32 procent av det totala antalet dagar år 2021.

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	45	14	2,1	1,9	916	921
30-34	292	121	2,0	2,4	947	950
35-39	671	259	1,9	1,7	937	1 041
40-44	919	398	1,8	1,8	1 008	1 021
45-49	731	417	2,0	1,7	994	1 036
50-54	311	205	2,0	1,9	1 016	1 034
55-	79	102	2,3	1,7	904	1 037
Samtliga	3 048	1 516	1,9	1,8	979	1 022

Drygt 4 500 föräldrar använde kontaktdagar en minskning med 25 procent sedan år 2020 och med 44 procent sedan år 2019. Av mottagarna var 67 procent kvinnor och 33 procent män. Det är vanligare att kvinnor tar ut kontaktdagar än män

i alla åldrar förutom i den äldsta åldersgruppen. Totalt betalades det ut 8,5 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar, varav 67 procent till kvinnor och 33 procent till män.

Regler 2021

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tio så kallade kontaktdagar per barn och år, för barn upp till 16 år. Dessa dagar kan tas ut för föräldrautbildning, vid inskolning eller besök i den förskoleverksamhet

eller skolbarnomsorg som barnet deltar i. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit ger möjlighet för föräldrar att en kort tid vara hemma från arbetet.

■ Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	10	10	10,3	8,5	882	989
25-29	68	66	9,7	9,5	941	1 033
30-34	120	94	9,3	9,4	1 088	1 058
35-39	67	87	9,0	9,1	1 006	1 022
40-44	33	54	8,7	8,8	977	1 040
45-49	12	26	8,2	9,3	977	995
50-	10	21	8,2	9,4	1 149	927
Samtliga	320	358	9,2	9,2	1 018	1 028

Knappt 680 föräldrar fick ersättning för dagar uttagna i samband med att barn har avlidit under år 2021. Av dessa var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Både kvinnor och män tog i genomsnitt ut 9,2 dagar.

Totalt betalades det ut 6,4 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit, varav 47 procent till kvinnor och 53 procent till män.

Regler 2021

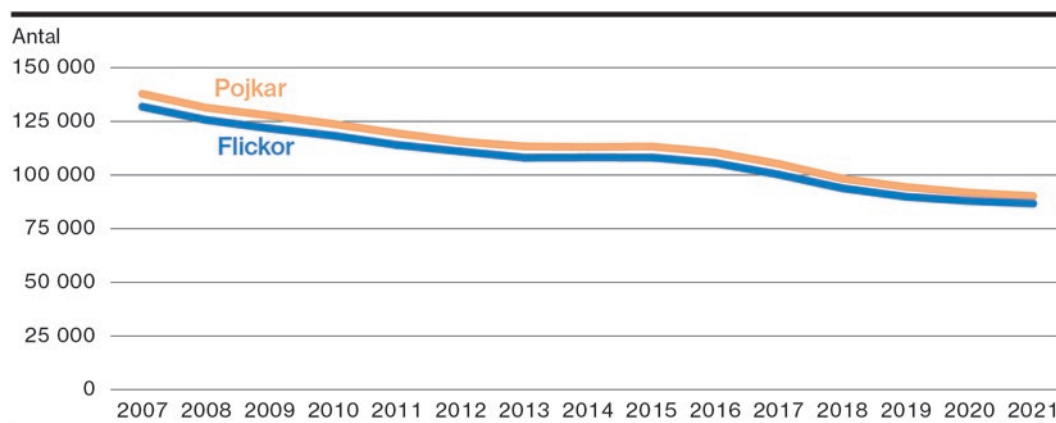
Föräldrar till ett barn som avlider kan få ersättning i 10 dagar för att avstå från förvärvsarbete. Dagarna får tas ut längst till och med 90 dagar efter den dag barnet har avlidit. Ersättningen

kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte bidrar till barnets försörjning.

Barn med underhållsstöd i december

Antalet barn med underhållsstöd har sedan början av 2000-talet minskat. Det kan bland annat förklaras av de låga födelsetalen i slutet av 1990-talet, samt att det har blivit vanligare att barn bor växelvis hos sina föräldrar och att underhållet därmed

regleras direkt av föräldrarna. Försäkringskassan har också arbetat aktivt med att separerade föräldrar ska reglera underhållet på egen hand vilket också kan ha bidragit till minskningen.

Underhållsstöd efter barnets ålder i december 2021

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	4 540	4 868	2,7	2,7
3-5	8 900	9 421	5,0	5,0
6-8	12 437	13 027	6,9	6,8
9-11	15 561	16 172	8,5	8,3
12-14	18 588	19 143	10,3	9,9
15-17	20 163	21 010	11,6	11,4
18-19	6 555	6 539	5,8	5,5
Samtliga	86 744	90 180	7,4	7,2

I december 2021 har underhållsstöd betalats ut för totalt 177 000 barn. Det motsvarar drygt 7 procent av alla barn i åldrarna 0-19 år. Andelen var som högst för barn i åldrarna 15-17 år, där 11,5 procent av alla barn hade en förälder som fick underhållsstöd från

Försäkringskassan. När barn fyller 18 år, bor hemma och studerar kan de själva ansöka om förlängt underhållsstöd från Försäkringskassan. Det är relativt ovanligt med förlängt underhållsstöd vilket kan bero på bristande kännedom om att förmånen finns.

■ Underhållsstöd i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	7 413	4 809	2 551	2 782
25-29	7 660	398	2 476	2 359
30-34	16 380	1 386	2 801	2 476
35-39	20 924	2 405	3 127	2 802
40-44	20 268	3 009	3 041	2 881
45-49	15 532	2 839	2 852	2 913
50-54	8 305	1 892	2 760	2 823
55-59	2 921	1 038	2 691	2 735
60-	525	685	2 954	2 696
Samtliga	99 928	18 461	2 876	2 787

Under år 2021 betalades det ut 2,7 miljarder kronor i underhållsstöd. En stor del av det belopp som betalas ut av Försäkringskassan betalas senare tillbaka av bidragsskyldiga föräldrar. Av mottagarna var 84 procent kvinnor och

16 procent män. Förlängt underhållsstöd betalas direkt till det myndiga barnet vilket gör att en stor andel av mottagarna i den yngsta åldersgruppen består av barn med förlängt underhållsstöd.

■ Bidragsskyldiga föräldrar i december 2021

Ålder	Antal bidragsskyldiga		Antal med skuld		Medelskuld ¹ kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	19	385	12	188	7 408	6 642
25-29	319	2 303	183	1 320	8 109	9 469
30-34	1 018	5 811	612	3 346	9 181	13 034
35-39	1 647	8 539	942	4 838	13 392	16 977
40-44	1 818	9 928	1 005	5 712	11 252	19 762
45-49	1 445	9 588	854	5 584	12 932	19 995
50-54	799	6 992	500	4 283	14 259	22 302
55-59	239	4 217	187	2 770	16 443	22 544
60-	14	2 455	46	2 046	14 957	26 637
Samtliga	7 318	50 218	4 341	30 087	12 221	19 161

¹ Medelskulden är beräknad på de personer som har en skuld till Försäkringskassan.

Av de knappt 58 000 bidragsskyldiga föräldrarna i december 2021 var 13 procent kvinnor och 87 procent män. Männen har en högre

medelskuld än kvinnor i alla åldersgrupper förutom i den yngsta åldersgruppen.

Regler 2021

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn tills det fyller 18 år, eller längre om barnet fortfarande går i skolan. När barnet bor stadigvarande hos en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget bestäms då efter barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga. Ett barn kan få underhållsstöd från Försäkringskassan om:

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än underhållsstödsbeloppet,
- faderskapet för barnet inte är fastställt,
- en ensamstående förälder har adopterat ett barn från utlandet.

Underhållsstödet är högst 1 673 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 11 år, 1 823 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 15 år och 2 223 kronor fr.o.m. månaden efter att barnet har fyllt 15 år.

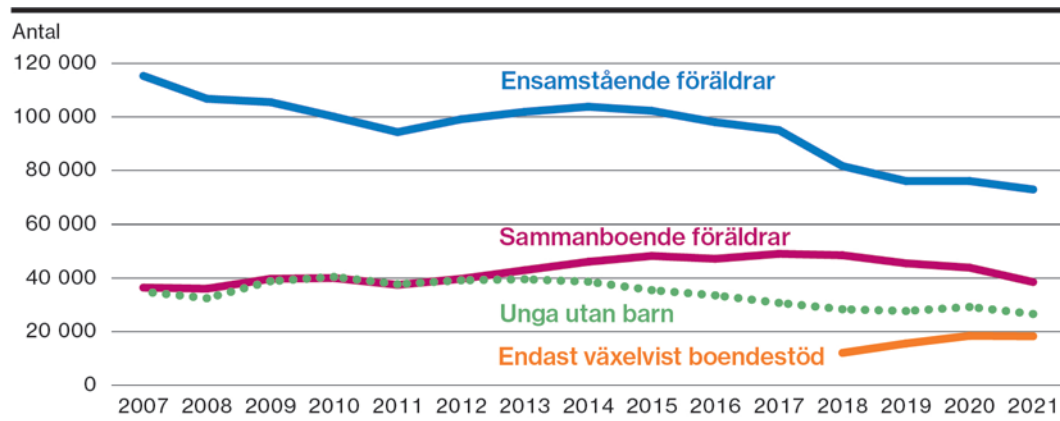
Förlängt underhållsstöd kan betalas ut under den tid barnet bedriver studier som ger rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, eller utfyllnadsbidrag. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragsskyldige föräldern betala tillbaka hela eller delar av stödet till Försäkringskassan. Beloppet som ska betalas tillbaka beräknas på inkomster i det senaste beslutet om slutlig skatt och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragsskyldige ska försörja. Om den bidragsskyldige föräldern har betalat till Försäkringskassan i rätt ordning, i minst sex månader i följd, lämnas inte längre underhållsstöd för barnet från Försäkringskassan om det inte finns särskilda skäl till det. Den bidragsskyldige föräldern förutsätts då kunna betala underhåll direkt till den andra föräldern i stället.

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att bo i fullvärdiga och tillräckligt rymliga bostäder.

■ Hushåll med bostadsbidrag i december

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat sedan början av 2000-talet. Minskningen beror sannolikt på de regeländringar genomförts under tidsperioden och på att inkomsterna höjts samtidigt som inkomstgränserna för bidraget inte har ändrats i samma takt.

År 2012 och 2014 har det särskilda bidraget för barnfamiljer höjts samtidigt som golvet, eller lägsta bostadskostnad som kan ge bidrag, sänktes för barnfamiljers boendekostnader år 2012. För ungdomshushåll utan barn blev en större andel av bostadskostnaden bidragsgrundande. På grund av regeländringarna ökade antalet hushåll med barn

som hade bostadsbidrag mellan år 2012 och 2015, men sedan dess har antalet minskat.

Trots att inkomstgränserna för bostadsbidrag till barnfamiljer har höjts i flera steg de senaste åren har antalet hushåll fortsatt att minska något.

År 2018 infördes ett nytt särskilt bidrag till barnfamiljer med barn som bor växelvis. Antal hushåll som fick denna del av bidraget ökade de första åren men minskade något år 2021.

I december 2021 betalades det ut bostadsbidrag till drygt 156 000 hushåll. Drygt 17 procent av de som fick bidraget var ett ungdomshushåll utan barn.

■ Bostadsbidrag december 2021¹

Ålder	Antal hushåll efter typ			Medelbelopp per hushåll, kronor i dec.		
	Ensamstående		Sammanboende	Ensamstående		Sammanboende
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
-24	11 304	10 489	1 537	1 351	957	1 779
25-29	10 614	4 823	3 803	2 276	1 066	2 042
30-34	14 107	1 601	6 447	2 764	2 055	2 241
35-39	16 304	2 364	7 903	2 749	2 074	2 443
40-44	15 173	2 752	7 103	2 648	2 202	2 590
45-49	11 596	2 458	5 437	2 538	2 223	2 679
50-54	6 447	1 838	3 643	2 542	2 270	2 685
55-59	2 461	1 310	2 002	2 570	2 326	2 663
60-	471	1 055	1 294	2 914	2 561	2 800
Samtliga	88 477	28 690	39 167	2 452	1 562	2 450

¹ Det tillfälliga tilläggsbidraget år 2021 ingår inte i beräkningen av medelbeloppet.

Bostadsbidrag går främst till ensamstående föräldrar och då oftast till kvinnor. Under år 2021 utbetalades 5 miljarder kronor i bostadsbidrag, därav 540 miljoner i det tillfälliga tilläggsbidrag som lades till under pandemin. Det tillfälliga tillägget innebar att barnfamiljer fick 25 procent högre

bidrag under andra halvåret. Knappt 61 procent av beloppet gick till hushåll med en kvinna som ensam försörjare, knappt 13 procent av beloppet till hushåll med en man som ensam försörjare och knappt 27 procent av beloppet till hushåll med sammanboende.

Regler 2021

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte är 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek. Bidraget kan betalas ut för längst tolv månader i taget.

De som söker bostadsbidrag ska bland annat uppskatta hur mycket de kommer att tjäna under de kalenderår som ansökan gäller. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då Skatteverket har meddelat beslut om slutlig skatt för bidragsåret fastställs slutligt

bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2021 meddelas år 2022.

För gifta och sammanboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 74 000 kronor för vardera partnern.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget om årsinkomsten överstiger 148 000 kronor.

För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för partner tillsammans.

	Max. bostadsbidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidrag reduceras, kronor per år	
			Ensamstående	Gifta/sambor
Barnfamiljer				
Antal hemmavarande barn				
1	3 400	80	148 000	74 000/sökande
2	4 200	100	148 000	74 000/sökande
3	5 200	120	148 000	74 000/sökande
4	5 200	140	148 000	74 000/sökande
5 eller fler	5 200	160	148 000	74 000/sökande
Hushåll utan barn				
18–28 år	1 300	60	41 000	58 000

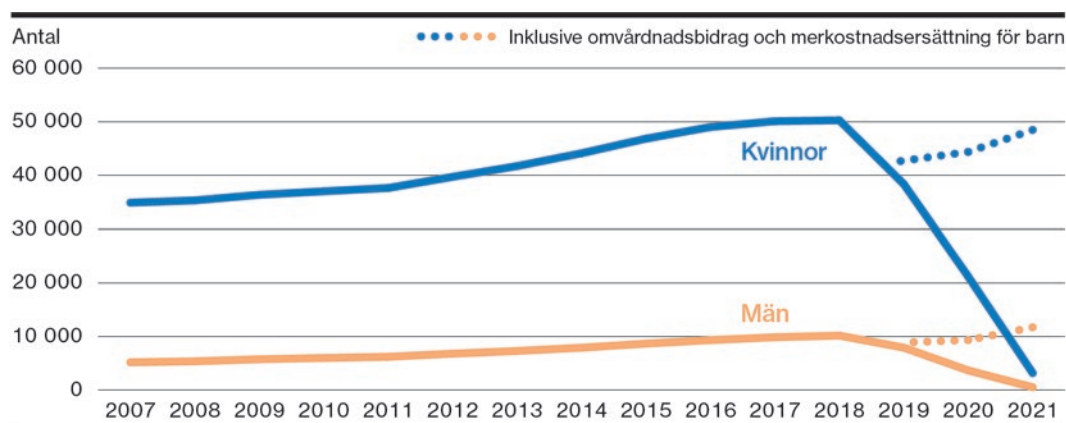
Tillfälliga regler har gällt under pandemin och under perioden juli–december 2021 infördes tilläggsbidrag till barnfamiljer som en tillfällig del av bostadsbidrag. Tilläggsbidraget lämnades månadsvis med ett belopp som motsvarade 25 procent av det preliminära bostadsbidraget som lämnades för samma månad.

Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning

Vårdbidrag

Vårdbidrag är ett ekonomiskt stöd till föräldrar med barn som har en sjukdom eller funktionsnedsättning för att kunna ge den tillsyn, vård och stöd som krävs för att barnet ska kunna utvecklas på bästa sätt. Det kan också ge ersättning för vissa merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Sedan 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om vårdbidrag.

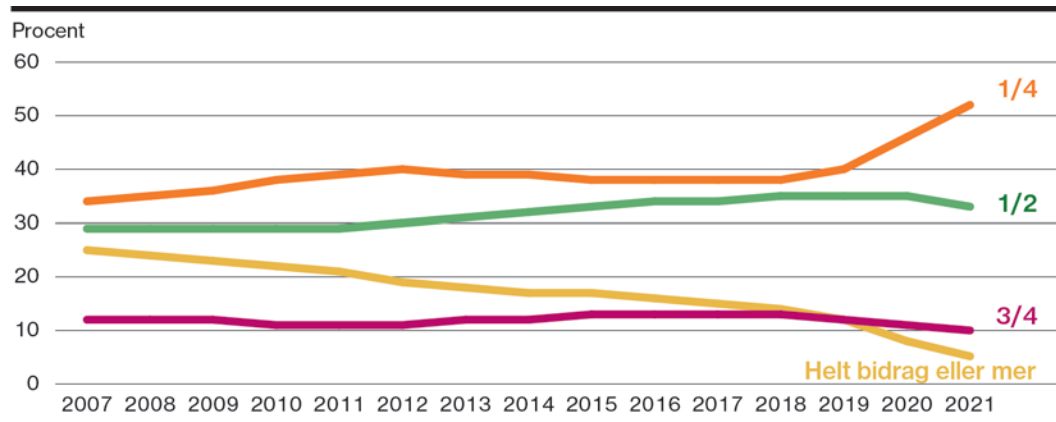
■ Vårdbidragsmottagare i december

Antalet föräldrar som får vårdbidrag för barn ökade med 50 procent mellan år 2007 och 2018 för att minska med 95 procent mellan år 2018 och 2021 när det inte längre var möjligt att ansöka om vårdbidrag. År 2019 infördes två nya ersättningar, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning för barn. Det sammanlagda antalet föräldrar som har fått vårdbidrag, omvårdnadsbidrag eller merkost-

nadsersättning för barn var år 2021 på samma nivå som antalet mottagare för vårdbidrag var år 2018. Till skillnad mot vårdbidraget kan båda föräldrarna ansöka om ett omvårdnadsbidrag. De räknas som två mottagare om de väljer att dela på utbetalningen. Kvinnor har hela tiden utgjort en majoritet av mottagarna och år 2021 var 85 procent av vårdbidragsmottagarna kvinnor och 15 procent män.

■ Andel vårdbidrag och omvårdnadsbidrag efter omfattning i december

Andelen vårdbidrag och omvårdnadsbidrag med hel omfattning eller mer har minskat under perioden, från att år 2007 motsvara 25 procent av alla vårdbidrag till att år 2021 motsvara 5 procent av alla vårdbidrag och omvårdnadsbidrag. Den lägsta nivån (en fjärdedels förmån) är vanligast förekom-

mande och omfattade år 2018 totalt 38 procent av alla vårdbidrag. Efter införandet av omvårdnadsbidrag ökade andelen bidrag på den lägsta nivån och år 2021 omfattade de 52 procent av alla vårdbidrag och omvårdnadsbidrag.

■ Vårdbidrag efter barnets ålder i december 2021

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får vårdbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
3-5	34	44	24	16
6-8	160	254	16	16
9-11	220	517	24	19
12-15	464	1 011	25	21
16-19	497	862	20	22
Samtliga	1 375	2 688	22	20

I december 2021 betalade Försäkringskassan ut vårdbidrag för drygt 4 000 barn. Drygt en femte-

del av barnen fanns i familjer som hade vårdbidrag för flera barn.

■ Vårdbidrag efter föräldrarnas ålder i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-34	287	15	4 932	4 958
35-39	582	78	5 139	4 450
40-44	817	110	5 222	4 902
45-49	800	135	5 103	4 851
50-54	497	97	5 198	4 949
55-	174	79	5 384	4 898
Samtliga	3 157	514	5 155	4 830

Totalt betalades det ut vårdbidrag till knappt 3 700 föräldrar i december 2021. Av mottagarna var 86 procent kvinnor och 14 procent män. Flest mottagare fanns i åldersgruppen 40-49 år. År 2021

betalades det ut 843 miljoner kronor i vårdbidrag, varav 87 procent till kvinnor och 13 procent till män.

Regler 2021

En förälder kan få vårdbidrag för sitt barn om barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård under minst sex månader. Det gäller längst till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år. Den särskilda tillsynen eller vården ska vara orsakad av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Föräldern kan också få vårdbidrag om barnets sjukdom eller funktionsnedsättning innebär ökade utgifter (merkostnader).

Om föräldern vårdar flera barn med funktionsnedsättning i den aktuella åldern grundas rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på merkostnadernas omfattning.

Vårdbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ett helt vårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2021 innebar 9 917 kronor per månad. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. En viss del av vårdbidraget kan utges som ersättning för merkostnader. Denna merkostnadsdel av vårdbidraget är skattefri

och inte pensionsgrundande. Vårdbidrag som enbart är baserat på merkostnader behöver uppgå till minst 36 procent av prisbasbeloppet och som mest 62,5 procent av prisbasbeloppet för att lämnas med detta belopp.

Vårdbidrag som är baserat på vård och tillsyn kan även kombineras med merkostnader. I de fall godkända merkostnader uppgår till minst 18 procent av prisbasbeloppet och som mest 69 procent av prisbasbeloppet medför dessa en merkostnadsdel av vårdbidraget som är skattefri och inte pensionsgrundande. Om helt vårdbidrag beviljas baserat på enbart vård och tillsyn kan ersättningen för merkostnader beviljas utöver det hela vårdbidraget.

Den 1 januari 2019 infördes två nya ersättningar: omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. De kommer på sikt att ersätta vårdbidraget. Sedan den 1 januari 2019 är det inte längre möjligt att ansöka om vårdbidrag. Det finns övergångsbestämmelser för personer som har vårdbidrag sedan tidigare.

Omvårdnadsbidrag

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om omvårdnadsbidrag. Omvårdnadsbidrag ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

■ Omvårdnadsbidrag efter barnets ålder i december 2021

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får omvårdnadsbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	197	292	13	19
3-5	1 287	2 642	18	17
6-8	2 478	6 146	24	21
9-11	4 259	9 711	29	26
12-15	7 263	14 040	32	29
16-19	4 421	6 761	30	30
Samtliga	19 905	39 592	29	26

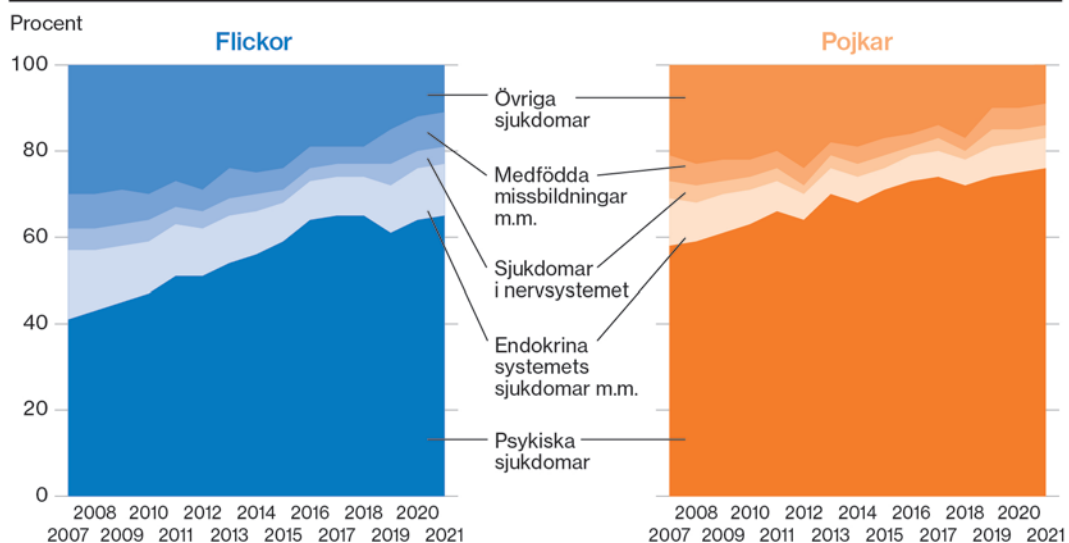
I december 2021 betalade Försäkringskassan ut omvårdnadsbidrag för knappt 60 000 barn. Ungefär 27 procent av barnen fanns i familjer som hade omvårdnadsbidrag för flera barn. 34 procent av barnen var flickor och 66 procent pojkar. Det är fler pojkar än flickor i alla åldrar.

■ Omvårdnadsbidrag efter föräldrarnas ålder i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	1 298	127	3 707	2 827
30-34	5 553	764	3 741	2 937
35-39	10 070	1 872	3 889	2 985
40-44	12 021	2 801	3 907	3 125
45-49	9 962	2 875	3 879	3 145
50-54	4 706	1 618	3 928	3 115
55-	1 441	1 040	4 014	3 345
Samtliga	45 051	11 097	3 876	3 110

Totalt betalades det ut omvårdnadsbidrag till 56 000 föräldrar i december 2021. Av mottagarna var 83 procent kvinnor och 17 procent män. Flest mottagare var i åldersgruppen 40-44 år. År 2021 betalades det ut 2,6 miljarder kronor i omvårdnadsbidrag, varav 83 procent till kvinnor och 17 procent till män.

Nybeviljade omvårdnadsbidrag (vårdbidrag före 2019) efter diagnosgrupp

Andelen nybeviljade vårdbidrag kopplat till psykiska sjukdomar har ökat under 2000-talet. Denna trend har fortsatt efter att omvårdnadsbidrag introducerades år 2019. År 2007 motsvarade de 41 procent av alla nybeviljade vårdbidrag för

flickor och 58 procent av alla nybeviljade vårdbidrag för pojkar. Motsvarande siffror för omvårdnadsbidrag år 2021 var 65 procent för flickor och 76 procent för pojkar.

Regler 2021

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få omvårdnadsbidrag. Bidraget ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

Två föräldrar kan ha rätt till omvårdnadsbidrag för ett barn till och med juni det år barnet fyller 19 år, om barnet på grund av funktionsnedsättning kan antas behöva omvårdnad och tillsyn utöver vad barn i samma ålder utan funktionsnedsättning har behov av under minst sex månader. Även den som likställs med förälder

till ett barn kan få omvårdnadsbidrag. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn.

Bidraget kan beviljas med olika nivåer (hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels) beroende på hur omfattande barnets behov av omvårdnad och tillsyn är. Om bidraget avser flera barn kan mer än ett helt omvårdnadsbidrag utgå. Ett helt omvårdnadsbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2021 innebar 9 917 kronor per månad. Omvårdnadsbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande.

Merkostnadsersättning för barn

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om merkostnadsersättning. Merkostnadsersättning för barn är ett ekonomiskt stöd till föräldrar som har merkostnader med anledning av sitt barns funktionsnedsättning.

■ Merkostnadsersättning för barn efter barnets ålder i december 2021

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får merkostnadsersättning för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-5	51	86	29	29
6-8	83	123	55	50
9-11	121	219	54	57
12-15	179	284	48	59
16-21	159	194	37	46
Samtliga	593	906	46	52

I december 2021 betalade Försäkringskassan ut merkostnadsersättning för 1 500 barn. 40 procent av barnen var flickor och 60 procent pojkar.

Knappt 50 procent av barnen fanns i familjer som hade merkostnadsersättning för flera barn.

■ Merkostnadsersättning för barn efter föräldrarnas ålder i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	20	5	1 369	1 111
30-34	103	17	1 556	1 578
35-39	194	50	1 485	1 420
40-44	243	67	1 429	1 237
45-49	214	70	1 541	1 206
50-54	129	30	1 395	1 165
55-	36	20	1 421	1 031
Samtliga	939	259	1 474	1 260

Totalt betalades det ut merkostnadsersättning till 1 200 föräldrar i december 2021. Av mottagarna var 78 procent kvinnor och 22 procent män.

25 miljoner kronor betalades ut i merkostnadsersättning för barn under år 2021, varav 79 procent till kvinnor och 21 procent till män.

Regler 2021

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få merkostnadsersättning. Ersättningen ska kompensera merkostnader som föräldrar har till följd av barnets funktionsnedsättning.

En förälder kan få merkostnadsersättning för ett barn som har fått sin funktionsförmåga nedsatt under minst sex månader. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn. Även den som likställs med förälder till ett barn kan få merkostnadsersättning. Högst två föräldrar kan beviljas merkostnadsersättning för samma barn.

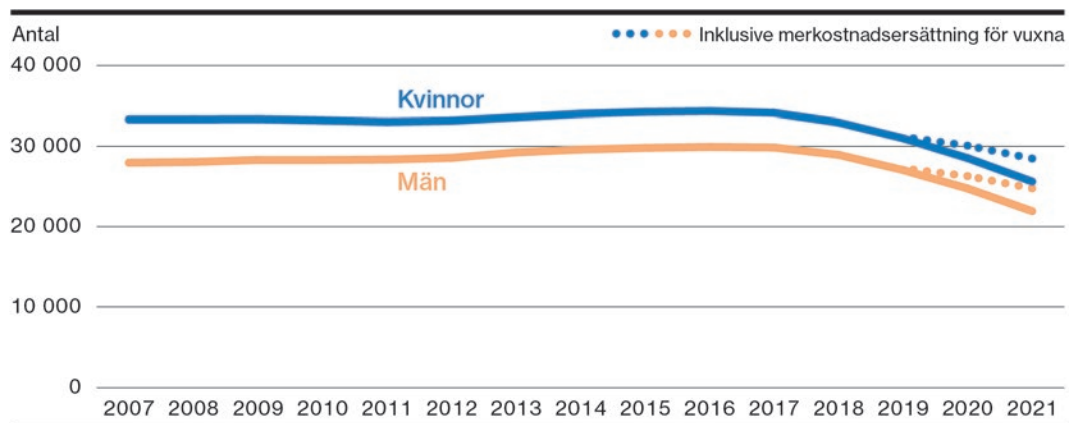
Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. År 2021 innebär merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet 2 777 kronor per månad. Ersättningen är skattefri.

Om beslutet gäller flera barn kan merkostnadsersättning beviljas med mer än 70 procent av prisbasbeloppet.

Handikappersättning

Handikappersättning är ett ekonomiskt stöd till personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp i vardagen eller har merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Sedan 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om handikappersättning.

Personer med handikappersättning i december

Antal personer med handikappersättning höll sig på en stabil nivå mellan 2007 och 2018. År 2019 infördes en ny ersättning, merkostnadsersättning för vuxna, och det sammanlagda antalet personer som har fått handikappersättning eller merkostnadsersättning för vuxna har minskat med

14 procent mellan år 2018 och 2021. Det har under hela perioden varit fler kvinnor än män som har haft handikappersättning. I december 2021 var det knappt 26 000 kvinnor och 22 000 män som hade handikappersättning.

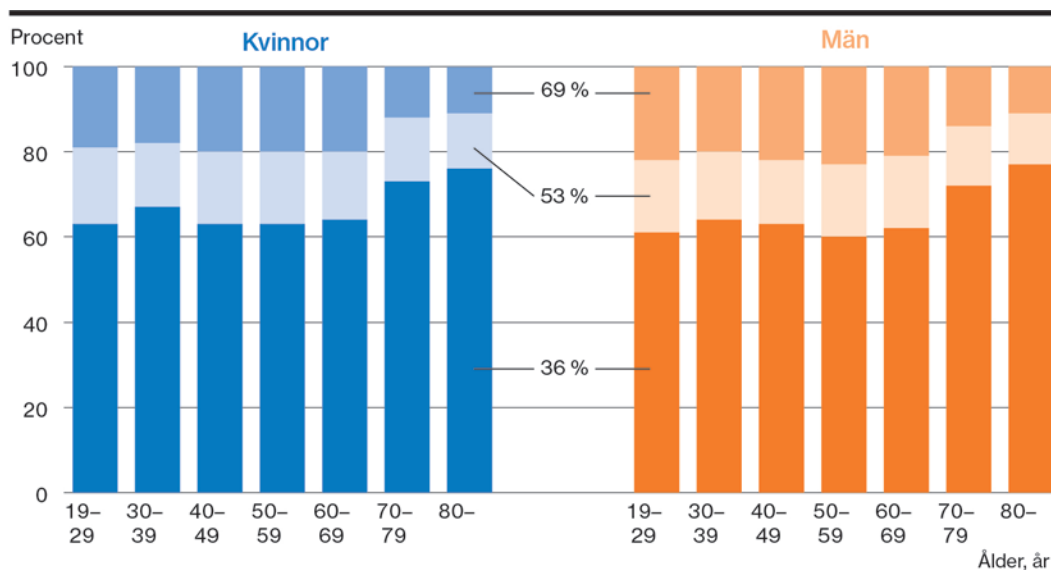
Handikappersättning i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–29	939	1 117	1 806	1 827
30–39	2 593	3 084	1 763	1 805
40–49	3 876	3 714	1 802	1 812
50–59	5 965	5 328	1 798	1 845
60–69	4 743	3 833	1 790	1 825
70–79	5 295	3 684	1 686	1 704
80–89	1 924	1 065	1 658	1 665
90–	287	106	1 606	1 573
Samtliga	25 622	21 931	1 758	1 796

I december 2021 hade drygt 47 500 personer handikappersättning. Av mottagarna var 54 procent kvinnor och 46 procent män. Mottagare över 70 år hade något lägre ersättning än de under 70 år, och män hade något högre ersättning i alla åldersgrupper förutom den äldsta gruppen 90 år eller äldre.

Totalt betalades det ut 1,1 miljarder kronor i handikappersättning år 2021, varav 53 procent till kvinnor och 47 procent till män.

Handikappersättning efter ersättningsnivå och ålder i december 2021

Totalt 67 procent av kvinnorna och 64 procent av männen med handikappersättning hade den lägsta nivån av ersättningen (36 procent av pris-

basbeloppet). Den lägsta nivån är vanligast för alla åldersgrupper.

Regler 2021

En person som för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt så att hen behöver tidskrävande hjälp av någon annan för att klara sig hemma eller på arbetet kan få handikappersättning. Handikappersättning beviljas också om en person i övrigt har betydande merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Handikappersättning kan beviljas från och med juli månad det år då en person fyller 19 år och som innan hen fyllt 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Ersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet per år, beroende på hjälpbehov

och merkostnadernas storlek. År 2021 motsvarade de tre nivåerna 1 428, 2 102 respektive 2 737 kronor per månad. Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

Den 1 januari 2019 infördes merkostnadsersättning. Den kommer på sikt att ersätta handikappersättning. Sedan den 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om handikappersättning. Enligt övergångsbestämmelser finns undantag för personer som har handikappersättning sedan tidigare.

Merkostnadsersättning för vuxna

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om merkostnadsersättning. Merkostnadsersättning är ett ekonomiskt stöd till personer med funktionsnedsättning som har merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning.

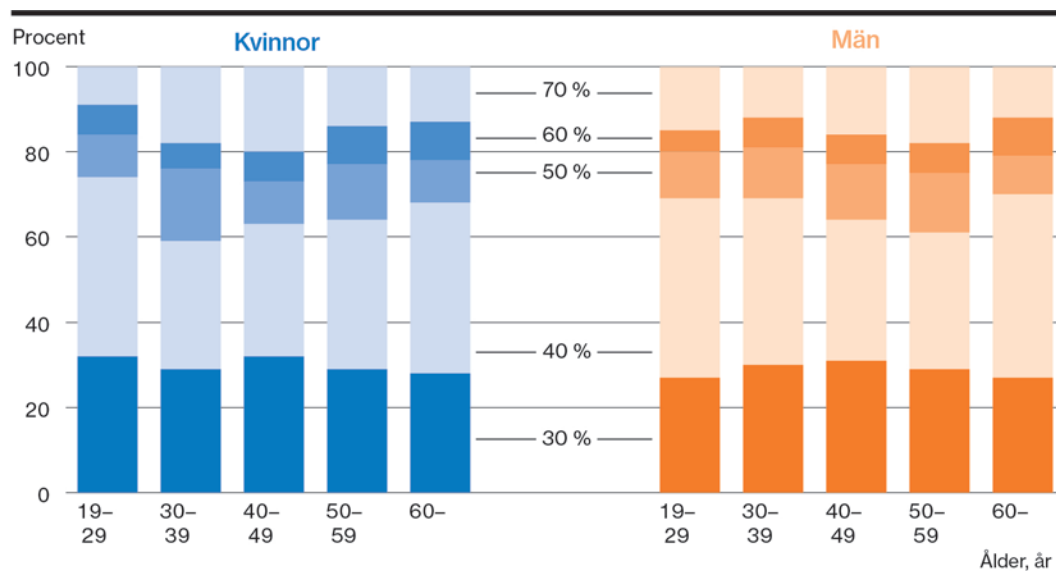
■ Merkostnadsersättning för vuxna i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–29	351	466	1 703	1 736
30–39	498	454	1 750	1 720
40–49	417	349	1 755	1 769
50–59	615	573	1 771	1 799
60–	991	1 010	1 751	1 734
Samtliga	2 872	2 852	1 750	1 750

I december 2021 hade drygt 5 700 personer merkostnadsersättning för vuxna. Av mottagarna var 50 procent kvinnor och 50 procent män.

154 miljoner kronor betalades ut i merkostnadsersättning för vuxna år 2021, varav 50 procent till kvinnor och 50 procent till män.

■ Merkostnadsersättning för vuxna efter ersättningsnivå och ålder i december 2021

Totalt 67 procent av kvinnorna och 67 procent av männen med merkostnadsersättning för vuxna hade de två lägsta nivåerna av ersättningen (30

eller 40 procent av prisbasbeloppet). De två lägsta nivåerna är vanligast för alla åldersgrupper.

Regler 2021

Personer med funktionsnedsättning som har fyllt 18 år och inte har en underhållsskyldig förälder kan få merkostnadsersättning för vuxna. Ersättningen ska kompensera merkostnader till följd av personens funktionsnedsättning och underlätta deltagande i arbetslivet och det övriga samhällslivet.

En person kan få merkostnadsersättning om det kan antas att funktionsnedsättningen kommer att bestå i minst ett år. Funktionsnedsättningen måste ha skett innan personen har fyllt 65 år.

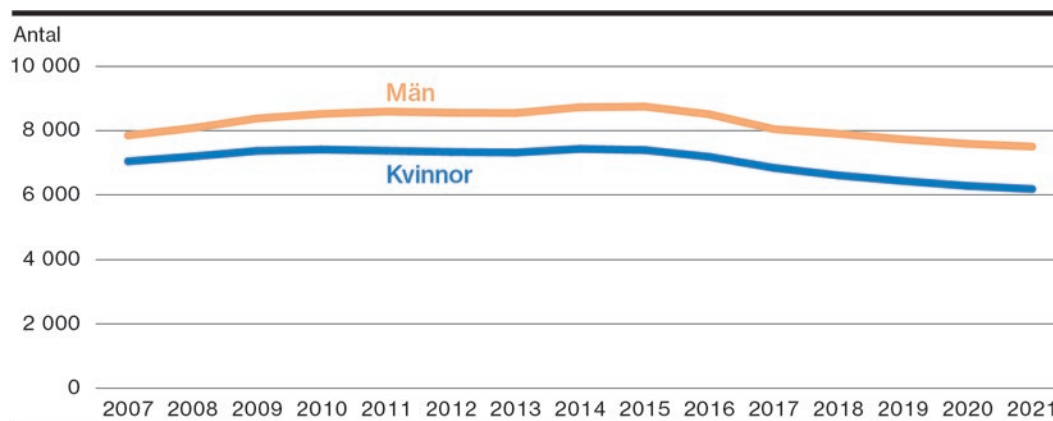
Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. År 2021 innebär merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet 2 777 kronor per månad.

Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

Assistansersättning

Assistansersättning är ett ekonomiskt stöd som vuxna och barn med omfattande funktionsnedsättningar kan använda för att anlita personliga assistenter.

Personer med assistansersättning i december

Antalet vuxna och barn med assistansersättning ökade stadigt fram till år 2009 då utvecklingen planade ut. Från år 2016 har antal personer med assistansersättning minskat. Det minskade antalet mottagare beror på förändringar i rättspraxis som förtydligat rätten till ersättning. Sedan assistans-

ersättningens införande har det varit fler män och pojkar än kvinnor och flickor som fått assistansersättning. I december 2021 var 45 procent av dem som hade assistansersättning kvinnor eller flickor och 55 procent var män eller pojkar.

Assistansersättning i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal timmar per vecka, i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–14 år	651	801	113	113
15–19 år	477	703	113	114
20–24 år	433	671	124	134
25–29 år	496	743	145	149
30–34 år	478	691	142	151
35–39 år	386	571	141	150
40–44 år	366	449	144	142
45–49 år	392	424	140	143
50–54 år	395	467	134	137
55–59 år	438	460	135	139
60–64 år	446	435	132	134
65–	1 223	1 087	115	119
Samtliga	6 181	7 502	128	133

Närmare 13 700 vuxna och barn hade assistansersättning i december 2021. Av totalt 8 miljoner beviljade timmar med assistansersättning i december gick 44 procent till kvinnor och flickor och

56 procent till män och pojkar. Män fick i genomsnitt fler beviljade timmar än kvinnor i de flesta åldersklasser. År 2021 var utgifterna för statlig assistansersättning 24,1 miljarder kronor.

Assistansersättning efter personkrets i december 2021

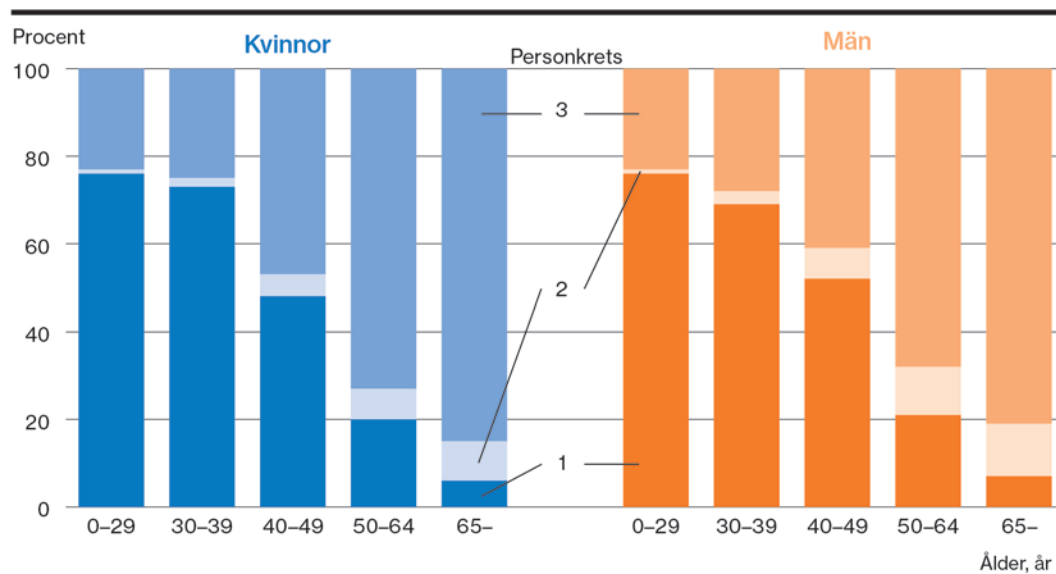
Personkrets ¹	Antal personer		Antal timmar per vecka, i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1	2 822	3 819	132	137
2	252	379	149	154
3	2 960	3 123	124	128
Samtliga	6 181	7 502	128	133

¹För förklaring av de olika personkretsarna se regelruta.

Bland de kvinnor och flickor som har assistansersättning är det vanligast att tillhöra personkrets 3. Denna personkrets omfattade 48 procent av alla kvinnor och flickor och 42 procent av alla män och pojkar med assistansersättning i december 2021. Bland pojkar och män med assistansersättning är det vanligast att tillhöra personkrets 1. Omkring 46 procent alla

kvinnor och flickor och 51 procent av alla män och pojkar med assistansersättning i december 2021 tillhörde denna personkrets. Personer i personkrets 2 har i genomsnitt flest antal timmar per vecka. Denna grupp har funktionsnedsättningar som i genomsnitt innebär mer omfattande behov av stöd och service än personer i de andra personkretsarna.

Assistansersättning efter personkrets och ålder i december 2021

Bland personer med assistansersättning skiljer sig fördelningen av personkrets mellan olika åldersgrupper. I åldersgruppen 0-29 år tillhör 76 procent personkrets 1 eftersom det rör sig om medfödda eller tidiga funktionsnedsättningar. Andelen som tillhör personkrets 1 är lägre bland äldre och endast 6 procent äldre än 65 år tillhör denna personkrets.

Personkrets 2, vars funktionsnedsättningar beror på yttre våld eller kroppslig sjukdom, ökar med stigande ålder. Av de assistansberättigade 50 år och äldre tillhör majoriteten personkrets 3 som innebär funktionsnedsättningar som inte beror på normalt åldrande.

Regler 2021

Assistansersättning kan ges till

- personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (personkrets 1),
- personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2), eller
- personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (personkrets 3).

Hjälp med grundläggande behov måste uppgå till mer än i genomsnitt 20 timmar i veckan för att få ersättning från Försäkringskassan. Om behovet är mindre är det kommunen som kan tillgodose behovet av hjälp.

Personer som bor i gruppbostad eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

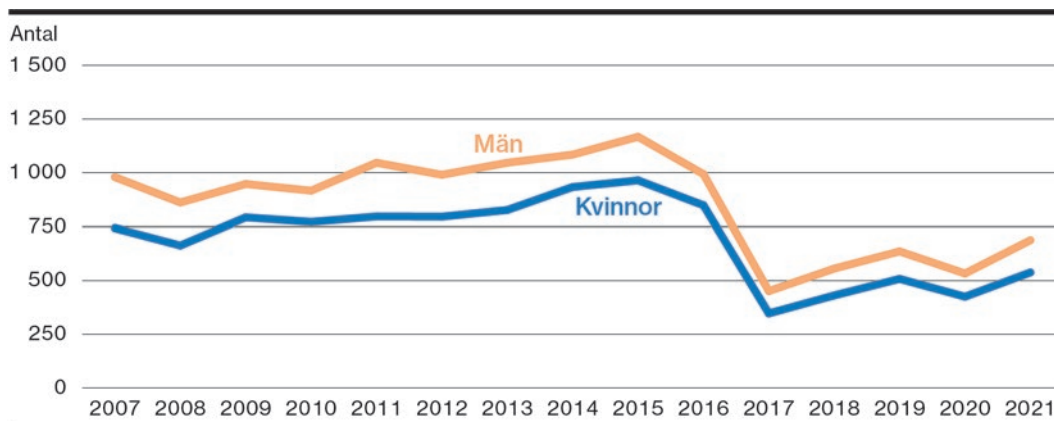
Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans eller för kostnader för personliga assistenter. Köp av personlig assistans kan ske från en kommun, ett brukarkooperativ eller ett privat företag. Det är också möjligt att bli egen arbetsgivare åt sina assistenter. Brukarkooperativ och privata företag ska ha tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att få bedriva verksamhet med personlig assistans. En kommun som bedriver verksamhet med personlig assistans ska ha anmält detta till IVO. Om personer själva anställer sina assistenter ska de också ha anmält detta till IVO.

Assistansersättning betalas med ett så kallat schablonbelopp per timme, vilket år 2021 motsvarade 315 kronor. Möjlighet finns dock för personer med särskilda skäl att ansöka om ett högre timbelopp. Det högsta beloppet 2021 var 352,80 kronor.

Bilstöd

Bilstöd ska möjliggöra ett aktivt, delaktigt och självständigt liv för personer med funktionsnedsättning.

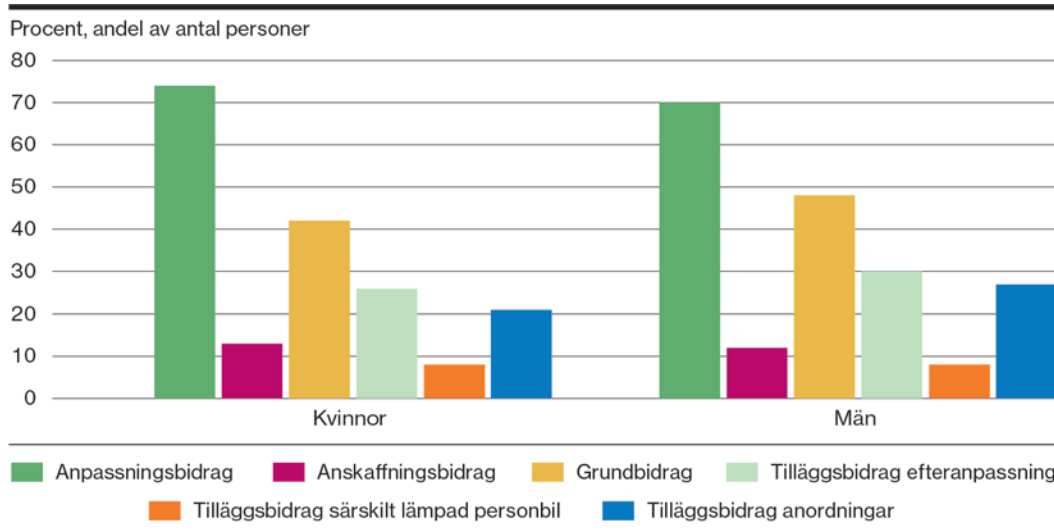
Antal beviljade bilstöd

Fram till och med år 2006 kunde personer få nytt bilstöd vart sjunde år. Sedan år 2007 kan nytt bilstöd beviljas vart nionde år. Reglerna förklarar varför det förekommer toppar med en viss regelbundenhet under tidsperioden. År 2017

kom en lagändring som ledde till fördröjningar i handläggningen samtidigt som antal ansökningar minskade. Under hela perioden har det varit färre kvinnor än män som har beviljats bilstöd.

Bilstöd efter typ av bidrag år 2021

Den vanligaste typen av bilstöd år 2021 var anpassningsbidrag. Omkring 72 procent av alla mottagare har fått anpassningsbidrag. Det är möjligt att

beviljas flera olika typer av bilstöd. Av det utbetalda beloppet år 2021 betalades 61 procent ut i form av anpassningsbidrag.

■ Bilstöd efter ålder år 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
18–24	7	15	417 937	134 839
25–29	19	20	88 507	152 924
30–34	42	38	98 718	171 180
35–39	54	52	134 476	101 797
40–44	59	74	88 079	146 044
45–49	88	105	108 144	98 099
50–54	86	92	127 959	119 435
55–59	49	90	86 414	77 519
60–64	42	55	82 679	100 206
65–	49	64	84 930	74 876
Samtliga	495	605	108 285	109 513

Totalt fick 1 100 personer bilstöd år 2021. Av mottagarna var 45 procent kvinnor och 55 procent män. Totalt betalades det ut 138 miljoner kronor i bilstöd år 2021 varav 45 procent till kvinnor och

55 procent till män. De högsta beloppen beviljas som anpassningsbidrag vilket påverkar det utbetalda medelbeloppet.

■ Bilstöd till föräldrar efter barnets ålder år 2021

Ålder	Antal barn		Medelbelopp, kronor under året	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0–4	13	9	103 410	159 850
5–9	37	57	129 845	118 136
10–14	46	48	102 131	107 294
15–19	21	42	90 710	56 573
20–24	14	27	52 312	70 020
25–	25	25	83 981	56 163
Samtliga	156	208	99 893	91 313

År 2021 fick föräldrar till drygt 360 barn med funktionsnedsättning bilstöd. Av barnen var 43 procent flickor och 57 procent pojkar. Föräldrar till flickor fick i genomsnitt högre utbetalt belopp

än vad föräldrar till pojkar fick. Genomsnittligt utbetalt belopp var högre för föräldrar till barn i yngre åldersgrupper.

Regler 2021

Personer som har en funktionsnedsättning som ger stora svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer kan få bilstöd. Svårigheterna ska finnas kvar i minst nio år. Även föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet. Bilstöd består av flera bidrag. Det finns tre bidrag för att köpa bil – grundbidrag, anskaffningsbidrag och tilläggsbidrag. Tilläggsbidraget består av tre delar: bidrag för

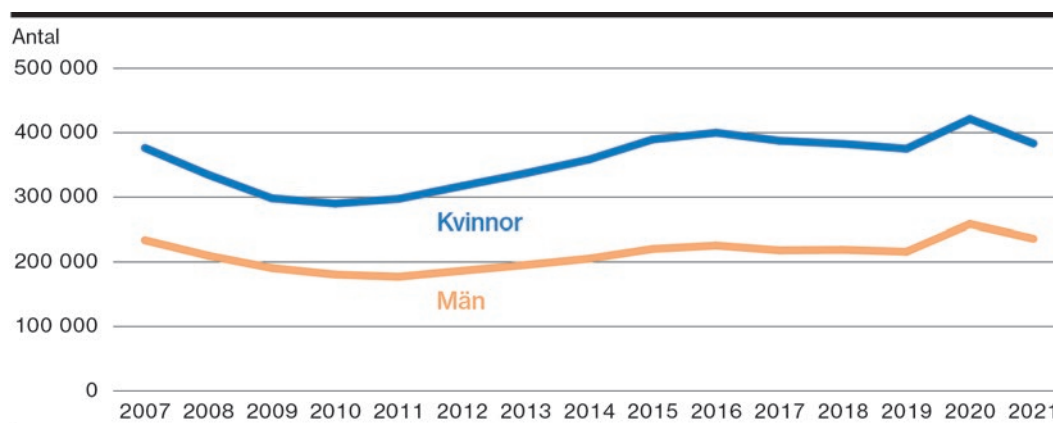
den som behöver efteranpassa bilen, bidrag för den som behöver en särskilt lämpad bil och bidrag för den som behöver särskilda originalmonterade anordningar i bilen. Beroende på inkomsten kan även anskaffningsbidrag vara aktuellt. Bidrag för inköp av bil kan beviljas vart tionde år. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motorfordon som motorcykel eller moped.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom

Sjukpenning

Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.

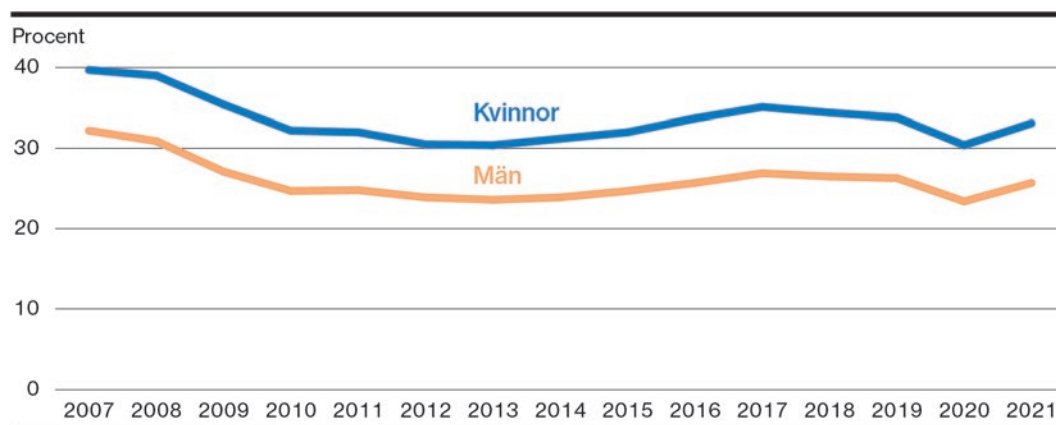
■ Antal mottagare av sjukpenning

Antalet mottagare av sjukpenning minskade fram till år 2010, ökade till 2016 och minskade något till 2019. Under pandemiåret 2020 ökade framförallt antalet sjukfall kortare än 22 dagar kraftigt. Även under 2021 har pandemin fortsatt att påverka behovet av sjukpenning men i mindre utsträckning än under 2020.

Totalt fick 619 000 personer sjukpenning någon gång under år 2021 varav 62 procent var kvinnor och 38 procent var män. Jämfört med 2020 minskade antalet mottagare med 9 procent bland både kvinnor och män.

■ Andel ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning

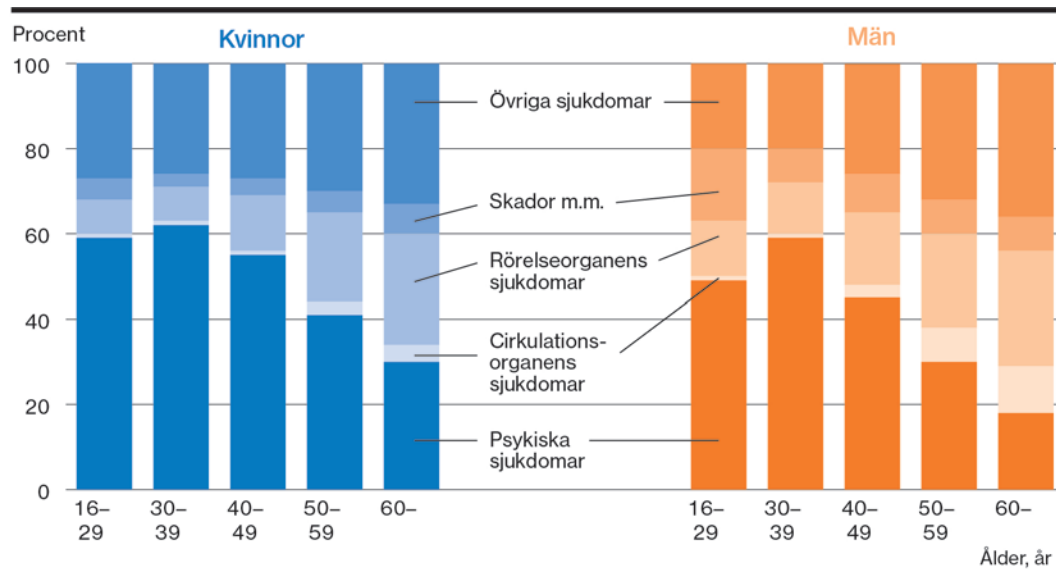

Sedan år 2007 minskade andelen ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning fram till 2010 för att återigen öka från något 2015. Under senare år har de partiella dagarna åter minskat. Under pandemiåret 2020 minskade de partiellt ersatta

dagarna ytterligare, för att under 2021 mer återgå till den nivå som var före pandemin.

Omkring 33 respektive 26 procent av de utbetalda dagarna med sjukpenning för kvinnor och män betalades ut med partiell omfattning år 2021.

■ Pågående fall med sjukpenning efter ålder och diagnosgrupp i december 2021

För både kvinnor och män med sjukpenning i december 2021 var psykiska sjukdomar och rörelseorganens sjukdomar de vanligaste diagnosgrupperna. Psykiska sjukdomar motsvarade 50 procent av alla fall för kvinnor och 39 procent av alla fall för män. Motsvarande siffra för rörelse-

organens sjukdomar var 15 respektive 19 procent för kvinnor och män. Psykiska sjukdomar är vanligast i alla åldersgrupper förutom för män i ålderna över 60 år då rörelseorganens sjukdomar är de vanligaste diagnoserna.

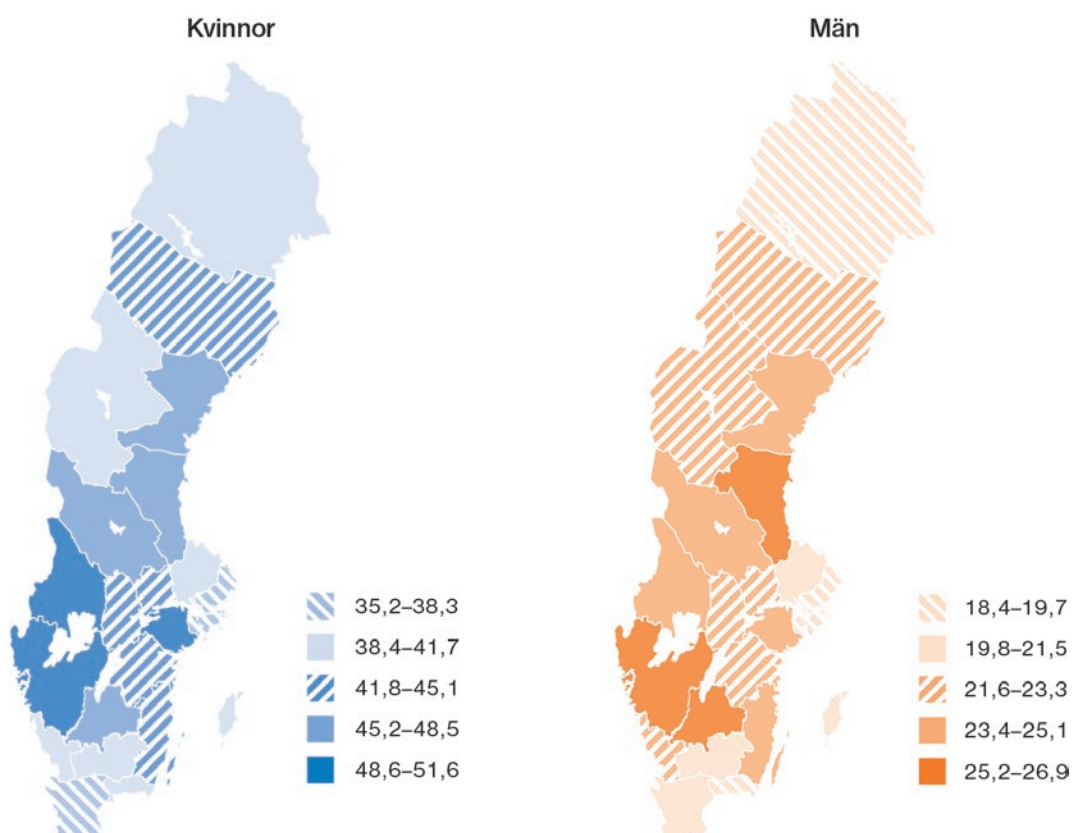
■ Sjukpenning år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24	12 734	10 025	59	53	515	586
25–29	32 327	18 519	66	66	600	629
30–34	50 267	26 505	82	88	561	539
35–39	43 932	23 737	88	80	609	628
40–44	41 880	23 262	94	80	625	655
45–49	45 972	26 155	96	83	627	664
50–54	50 935	30 213	96	86	626	666
55–59	53 758	36 578	97	93	620	662
60–	51 436	41 088	97	98	615	653
Samtliga	383 241	236 082	89	85	610	639

Av de 37,6 miljarder kronor som betalades ut i sjukpenning år 2021 gick 62 procent till kvinnor och 38 procent till män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 5 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnader i kvinnors och mäns arbetsinkomster. Det genomsnittliga antalet sjukpenningdagar ökar i

regel med stigande ålder både för kvinnor och för män. En anledning till detta är ökad risk för sjukdom och längre tid för återhämtning med stigande ålder. Personer som har varit yrkesverksamma under en längre tid har också utsatts för en större sammanlagd arbetsbelastning.

■ Pågående sjukfall per 1 000 försäkrade per län i december 2021

I Sverige hade kvinnor och män i åldrarna 16–64 år totalt 42 respektive 22 pågående sjukfall per 1 000 skattade försäkrade i december 2021. Ett sjukfall definieras som en sammanhängande period där ersättning betalats ut i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning. Se

sidan 10 för mer information om skattningen av antal försäkrade.

I december 2021 hade Värmlands län flest pågående sjukfall bland kvinnor med 52 sjukfall, och Gävleborgs län har flest pågående sjukfall bland män med 27 sjukfall, per 1 000 skattade försäkrade.

Regler 2021

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Under de första 14 dagarna i en sjukperiod ansvarar arbetsgivaren för att betala sjuklön till den som är anställd. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter sjuklöneperioden kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. Den som är arbetslös eller egenföretagare kan få sjukpenning från Försäkringskassan redan från början av sjukperioden. För anställda och arbetslösa görs ett karenssdrag som motsvarar 20 procent av den sjuklön eller sjukpenning som den försäkrade får vid sjukfrånvaro en genomsnittlig kalendervecka. En egenföretagare har istället enligt huvudregeln 7 karenstid på 1, 14, 30, 60 eller 90 dagar. Nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom ska från den 8:e dagen styrkas med läkarintyg.

Sjukpenning på normalnivå, motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), kan betalas ut under 364 dagar inom en ramtid om 450 dagar. Sjukpenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 8 prisbasbelopp. År 2021 motsvarade det 810 kronor per dag vid hel sjukpenning på normalnivå. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår efter 364 dagar kan sjukpenning betalas ut i form av sjukpenning på fortsättningsnivå. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI. År 2021 motsvarade det en maximal ersättning på 759 kronor per dag vid hel sjukpenning på fortsättningsnivå. Personer med allvarliga sjukdomar kan beviljas sjukpenning på normalnivå för obegränsad tid motsvarande 80 procent av SGI. Den som är arbetslös kan få sjukpenning med högst 543 kronor per dag, vilket motsvarar det högsta dagpenningbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen.

Bedömning av arbetsförmågans nedsättning för anställda och egna företagare görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan. För en anställd ska arbetsförmågans nedsättning under de första 90 dagarna bedömas i förhållande till det vanliga arbetet eller annat tillfälligt arbete som arbetsgivaren kan

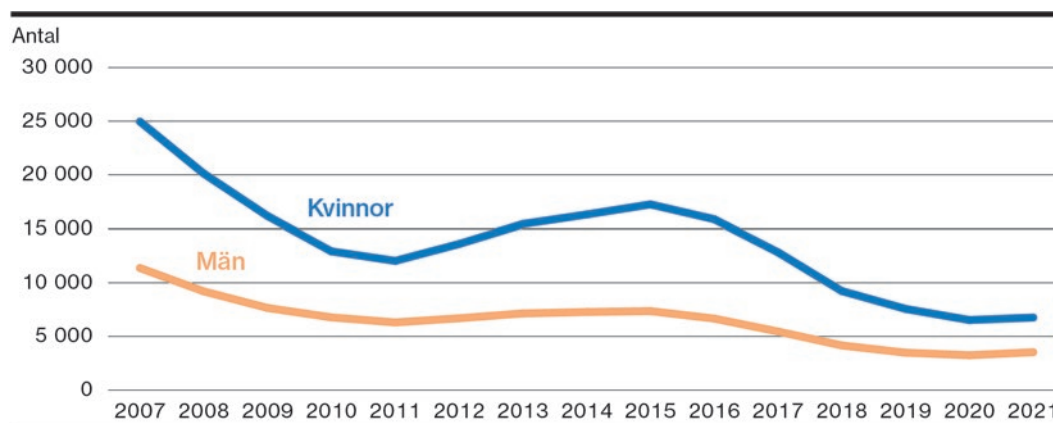
erbjuda. Efter 90 dagar bedöms arbetsförmågans nedsättning även i förhållande till andra arbeten som arbetsgivaren kan erbjuda efter omplacering. Efter 180 dagar har den anställda enbart rätt till sjukpenning om hen inte kan utföra något arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att det finns övervägande skäl, det vill säga att mer talar för än emot att hen kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren inom 365 dagar i samma omfattning som tidigare, eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Då bedöms arbetsförmågans nedsättning i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. Om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden kan bedömningen göras i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 365 trots att den försäkrade bedöms ha arbetsförmåga i ett arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. För egenföretagare görs en prövning mot det vanliga arbetet fram till och med dag 180. Därefter prövas arbetsförmågans nedsättning i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden om det inte finns övervägande skäl för att hen kommer att kunna återgå i arbete inom 365 dagar eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan i förhållande till normalt förekommande arbeten. För arbetslösa prövas arbetsförmågans nedsättning alltid i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.

Pandemin har medfört vissa tillfälliga regeländringar och ändrad tillämpning för sjukpenning. Försäkringskassan har normalt avvaktat krav på läkarintyg från dag 8 i sjukperioden till dag 22 och ersättning för karenssdrag har införts. Det har också införts utökade möjligheter att skjuta upp eller undanta personer från arbetsförmågebedömningen i förhållande till normalt förekommande arbete efter dag 180, i de fall pandemin inneburit uppskjutna eller inställda rehabiliteringsinsatser.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Rehabiliteringsåtgärder som ska underlätta för sjukskrivna att återgå till arbete.

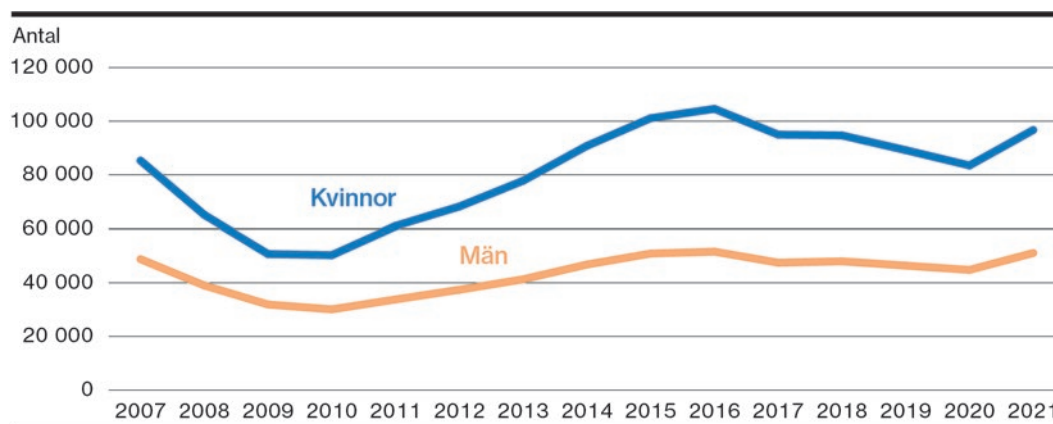
■ Antal mottagare av rehabiliteringspenning

Antalet mottagare av rehabiliteringspenning minskade fram till år 2011 för att sedan öka fram till 2015 och därefter åter minska. Under pandemiåren 2020 och 2021 har främst antalet sjukfall kortare än 22 dagar ökat kraftigt med förmodat mindre behov av arbetslivsinriktad rehabilitering.

Totalt fick 10 300 personer rehabiliteringspenning någon gång under år 2021 varav 66 procent var kvinnor och 34 procent var män. Jämfört med 2020 ökade antalet mottagare med 4 procent bland kvinnor och 9 procent bland män.

■ Antal sjukfall längre än 60 dagar i december

Det är oftast personer med långa sjukfall som får någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering. Med långa sjukfall avses här personer som har ersättning i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning i över 60 dagar. Antalet personer med sjukfall längre än 60 dagar sjönk mellan 2004 och 2010 med 129 000. Mellan åren 2010 och 2016 ökade antalet sjukfall längre än 60 dagar med 76 000, men dessa började sedan minska för att

år 2021 åter öka. Mellan år 2020 och 2021 ökade sjukfallen längre än 60 dagar med 15 procent vilket till del beror på att färre sjukfall avslutas i samband med prövning mot normalt förekommande arbete efter dag 180. I december 2021 var antalet pågående långa sjukfall 97 000 bland kvinnor och 51 000 bland män. Kvinnornas andel av sjukfallen längre än 60 dagar i december 2021 var 65 procent och männens andel var 35 procent.

■ Rehabiliteringspenning år 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24	87	67	132	130	459	484
25–29	397	272	146	142	465	505
30–34	1 044	723	159	157	403	392
35–39	894	456	148	155	492	519
40–44	967	430	141	157	523	545
45–49	1 053	396	155	159	532	554
50–54	1 014	428	145	138	532	547
55–59	890	472	145	144	536	559
60–	414	288	121	117	513	562
Samtliga	6 760	3 532	147	148	499	508

Av mottagarna av rehabiliteringspenning år 2021 var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Av 0,75 miljarder kronor som totalt betalades

ut i rehabiliteringspenning under år 2021 gick 65 procent till kvinnor och 35 procent till män.

Regler 2021

Arbetsträning och utbildning är exempel på arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder.

När en person deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan hen få rehabiliteringspenning om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Ett särskilt bidrag som täcker vissa kostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel.

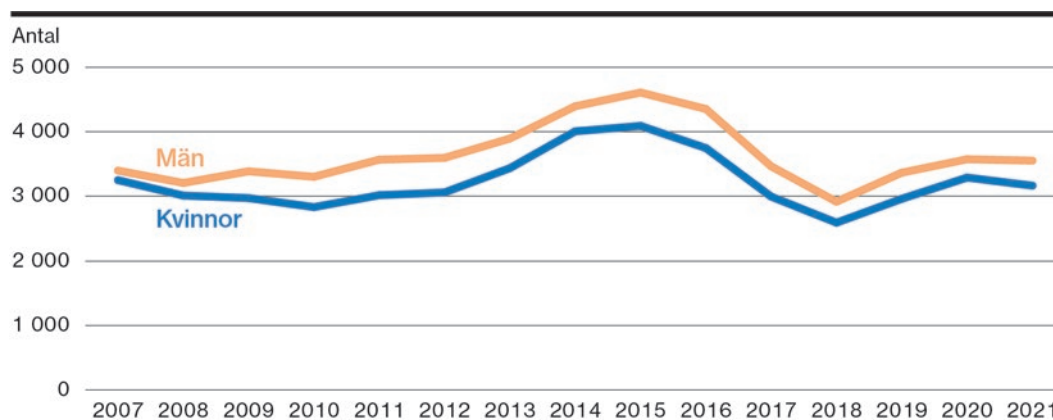
Rehabiliteringspenning lämnas för samma nivåer som sjukpenning, dvs. som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning.

Rehabiliteringspenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 8 prisbasbelopp. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på normalnivå. År 2021 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag på normalnivå 810 kronor. Efter dessa 364 dagar kan rehabiliteringspenning på fortsättningsnivå, motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut. År 2021 var maximal ersättning per dag på fortsättningsnivå 759 kronor.

Aktivitetsersättning och sjukersättning

Aktivitetsersättning och sjukersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

Nybeviljad aktivitetsersättning för personer yngre än 30 år

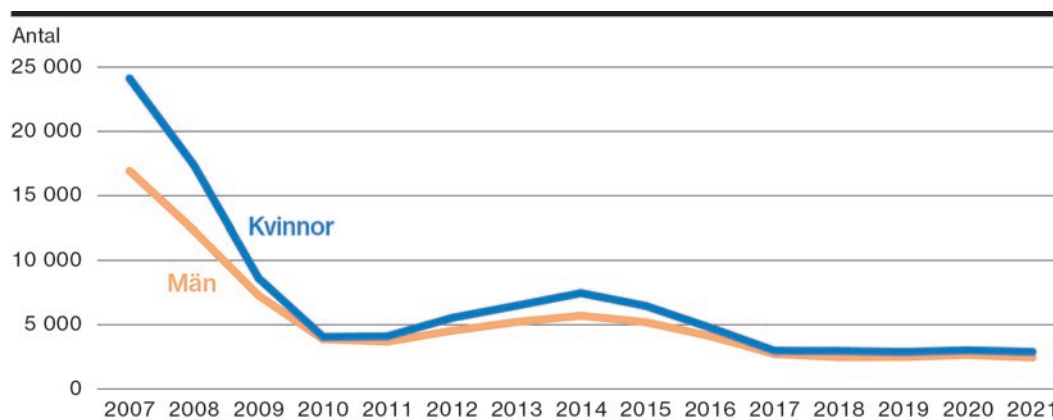

Under perioden 2003–2016 nybeviljades enbart aktivitetsersättning för personer yngre än 30 år. Före år 2003 kunde personer yngre än 30 år nybeviljas förtidspension, eller sjukbidrag som var tidsbegränsat. Sedan januari 2017 kan personer som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga

få sjukersättning istället för aktivitetsersättning från och med juli det år de fyller 19 år.

Efter några år med minskat antal nybeviljanden ökade antalet återigen mellan 2018 och 2020 för att därefter minska något. Under år 2021 nybeviljades 6 700 personer aktivitetsersättning, vilket var 2 procent färre än år 2020.

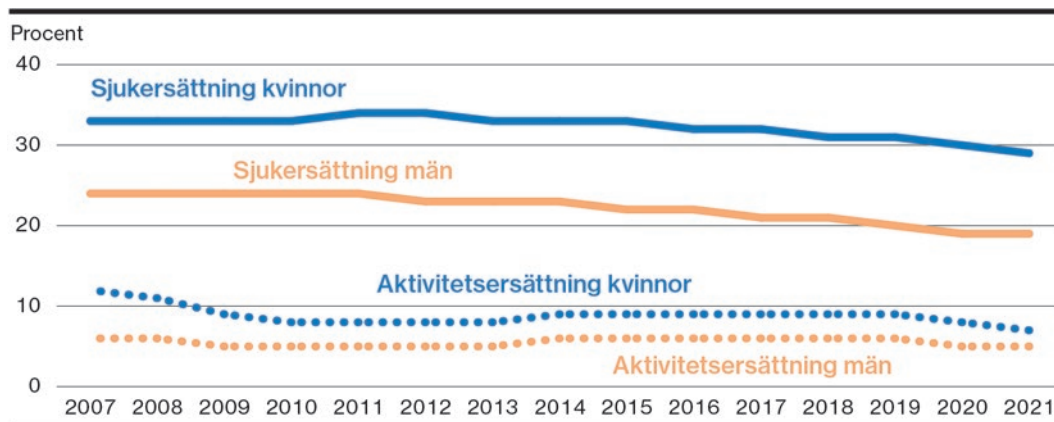
Nybeviljad sjukersättning för personer 30 år eller äldre

Före år 2003 kunde personer som var 30 år eller äldre få förtidspension eller tidsbegränsat sjukbidrag vid permanent eller varaktigt nedsatt arbetsförmåga. År 2003 ändrades regelverket och personer 30 år eller äldre kunde istället få stadigvarande eller tidsbegränsad sjukersättning. Antalet nybeviljande sjukersättningar minskade fram till år

2010. Under år 2008 avskaffades tidsbegränsad sjukersättning och kriterierna att beviljas stadigvarande sjukersättning skärptes. En viss ökning av nybeviljad sjukersättning skedde under perioden 2012–2014 men därefter har antalet återigen minskat till en lägre nivå. År 2021 var det drygt 5 300 personer som nybeviljades sjukersättning.

■ Andel aktivitets- och sjukersättningar med partiell omfattning i december

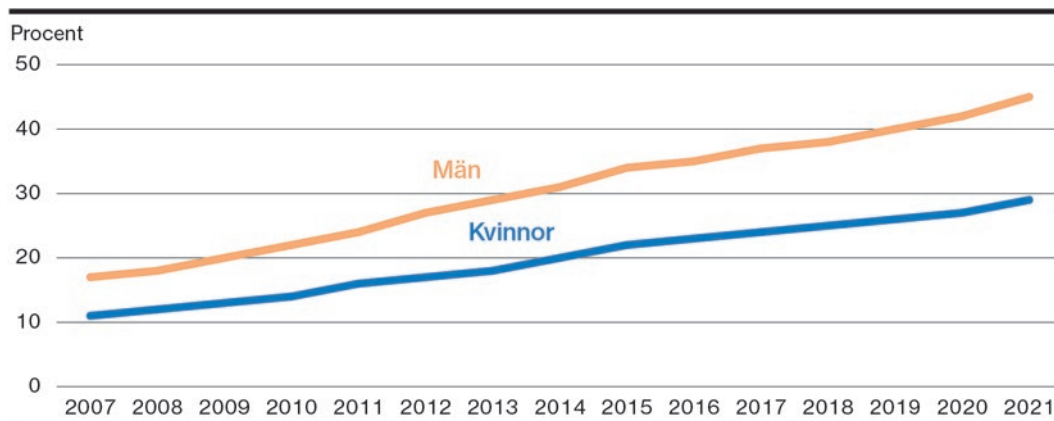

Andelen sjukersättningar med partiell omfattning har minskat under det senaste decenniet medan partiell aktivitetsersättning legat mer stabilt på en lägre nivå.

Partiell ersättning har under hela tidsperioden varit vanligare bland kvinnor än bland män.

I december 2021 hade 29 procent av kvinnorna och 19 procent av männen partiell sjukersättning. Partiell aktivitetsersättning hade 7 procent av kvinnorna och 5 procent av männen.

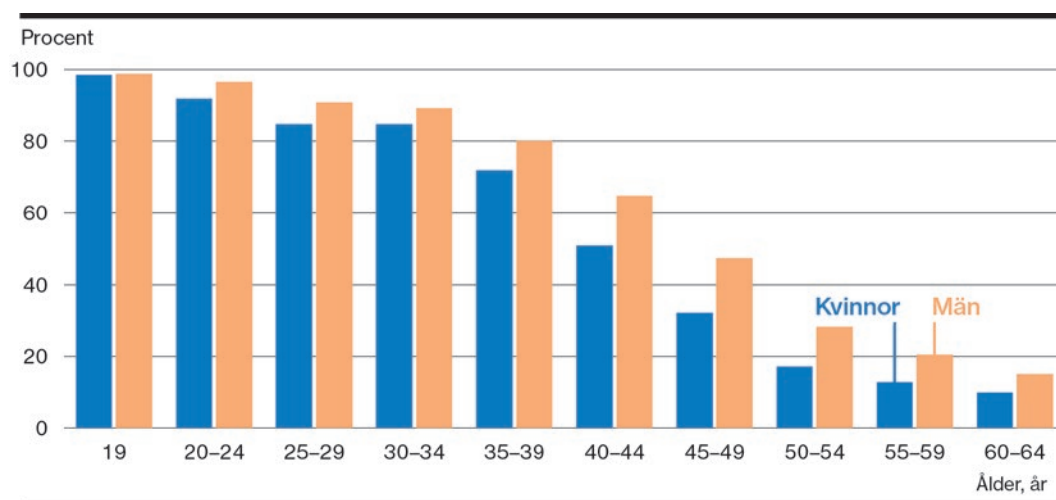
■ Andel aktivitets- och sjukersättningar med endast garantiersättning i december

Garantiersättning får personer med inga eller låga tidigare arbetsinkomster och innebär ungefär hälften så stor inkomst som den som har maximal inkomstrelaterad ersättning. Andelen som endast har den lägre garantiersättningen

har successivt ökat över tid. Sedan år 2007 har andelen ökat från 11 till 29 procent bland kvinnor och från 17 till 45 procent bland män. Att endast ha garantiersättning är vanligare bland män än bland kvinnor.

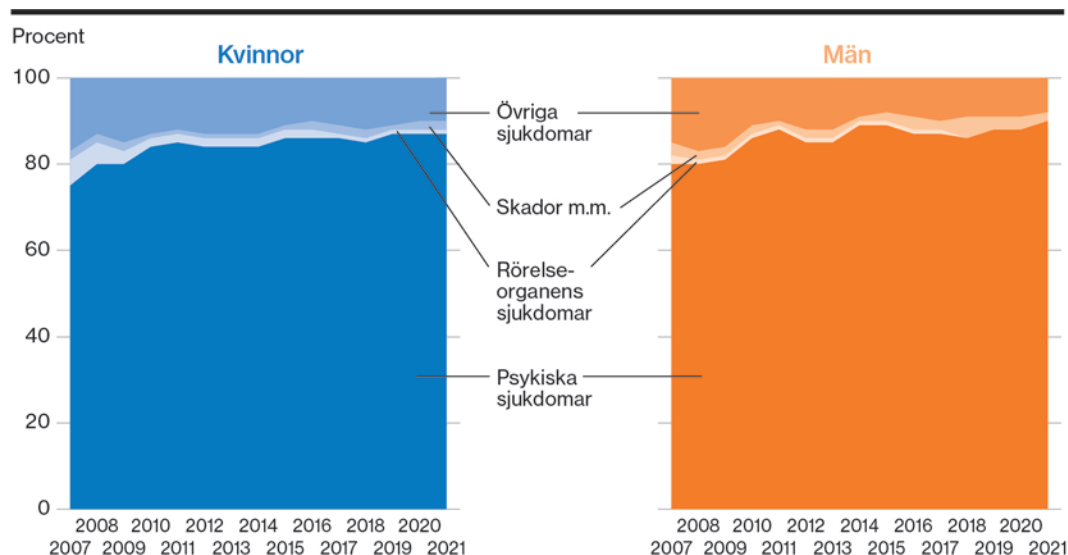
■ Andel aktivitets- och sjukersättningar med endast garantiersättning efter ålder i december 2021

Andelen med endast garantiersättning är högre bland yngre än äldre. I 19-årsåldern hade 98 procent av kvinnorna och 99 procent av männen endast garantiersättning år 2021. I åldersgruppen 60 till 64 år hade 10 procent av kvinnorna och 15 procent av männen endast garantiersättning år 2021.

Flertalet av de äldre har haft möjlighet att genom tidigare förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför en högre inkomstrelaterad ersättning. Det är vanligare bland män att endast ha garantiersättning än bland kvinnor i alla åldersgrupper.

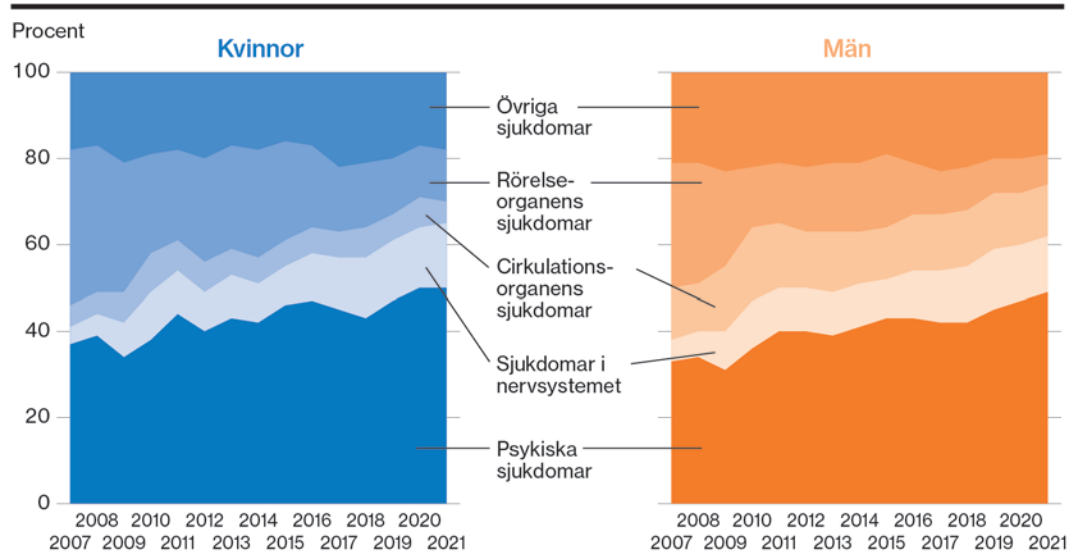
■ Nybeviljad aktivitetsersättning efter diagnosgrupp

Psykiska sjukdomar dominerar bland de som nybeviljas aktivitetsersättning, och andelen med psykiska sjukdomar har ökat sedan år 2007. År

2021 motsvarade de psykiska sjukdomarna 87 och 90 procent av alla nybeviljade aktivitetsersättningar för kvinnor respektive män.

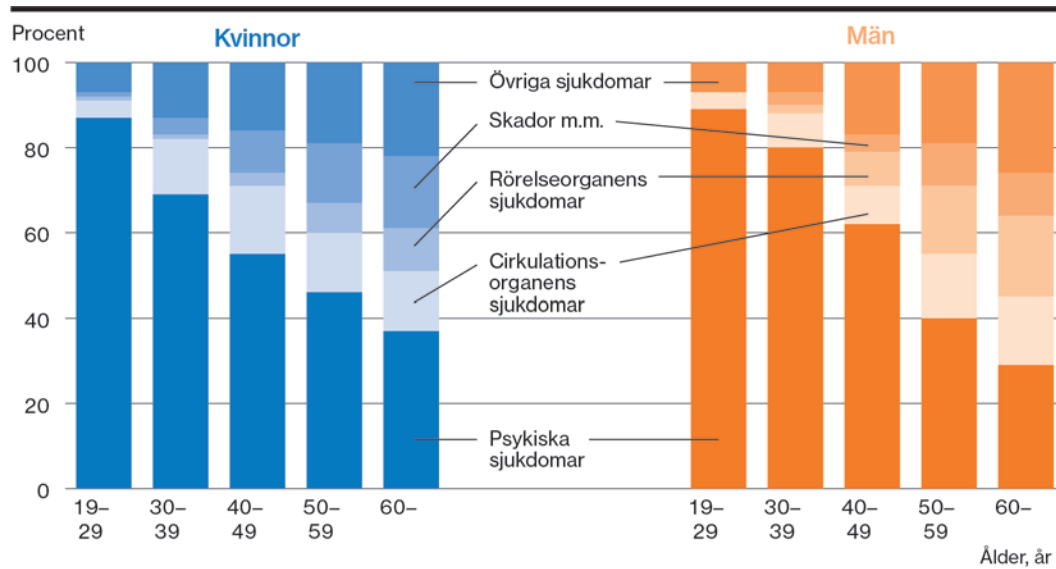
Nybeviljad sjukersättning efter diagnosgrupp

Rörelseorganens sjukdomar var länge den största diagnosgruppen för personer som nybeviljats sjukersättning, men år 2021 utgjorde den endast 12 procent bland kvinnor och 7 procent bland män. Sedan 2006 har psykiska sjukdomar varit den största diagnosgruppen. År 2021 motsvarade

de psykiska sjukdomarna 50 procent av de nybeviljade sjukersättningarna för kvinnor och 49 procent för män. Över tid har också sjukdomar i nervsystemet ökat och utgjorde 15 procent av de nybeviljade sjukersättningarna bland kvinnor och 13 procent bland män under år 2021.

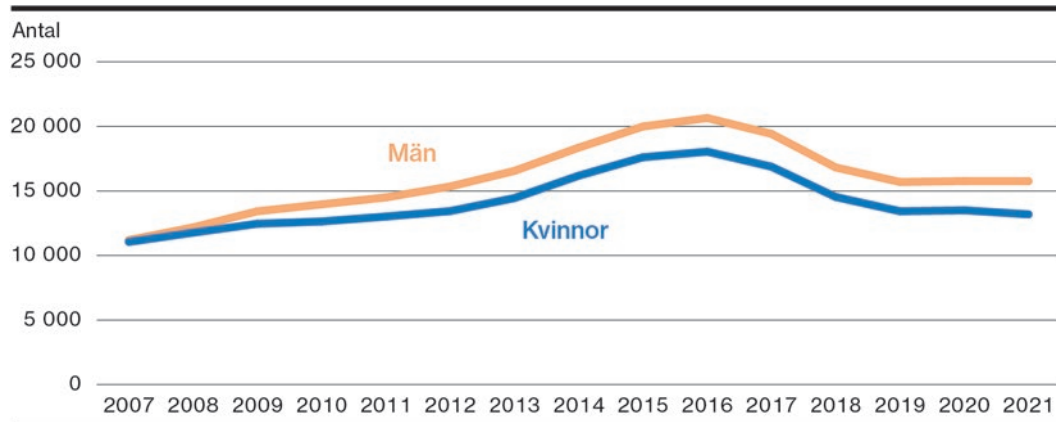
Nybeviljad aktivitets- och sjukersättning efter ålder och diagnosgrupp år 2021

Psykiska sjukdomar var den vanligaste diagnosgruppen i alla åldersgrupper för både kvinnor och män som nybeviljades aktivitets- eller sjukersätt-

ning år 2021. I de yngre åldersgrupperna är psykiska sjukdomar helt dominerande bland personer som nybeviljas aktivitets- eller sjukersättning.

■ Antal mottagare av aktivitetsersättning i december

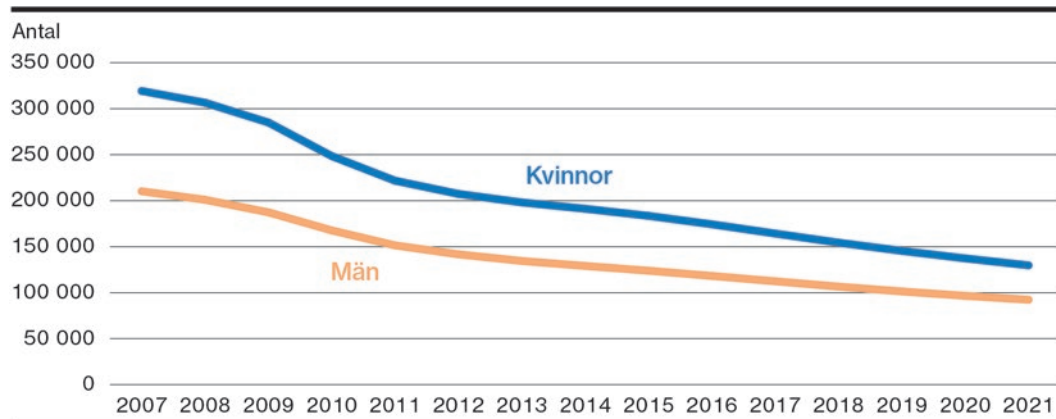

Antalet mottagare av aktivitetsersättning ökade fram till år 2016 för att därefter minska. Fler män än kvinnor har aktivitetsersättning.

Totalt hade närmare 29 000 personer aktivitetsersättning i slutet av år 2021 varav 46 procent var

kvinnor och 54 procent var män. Jämfört med 2020 minskade antalet mottagare med 2 procent bland kvinnor och var oförändrat bland män.

■ Antal mottagare av sjukersättning i december

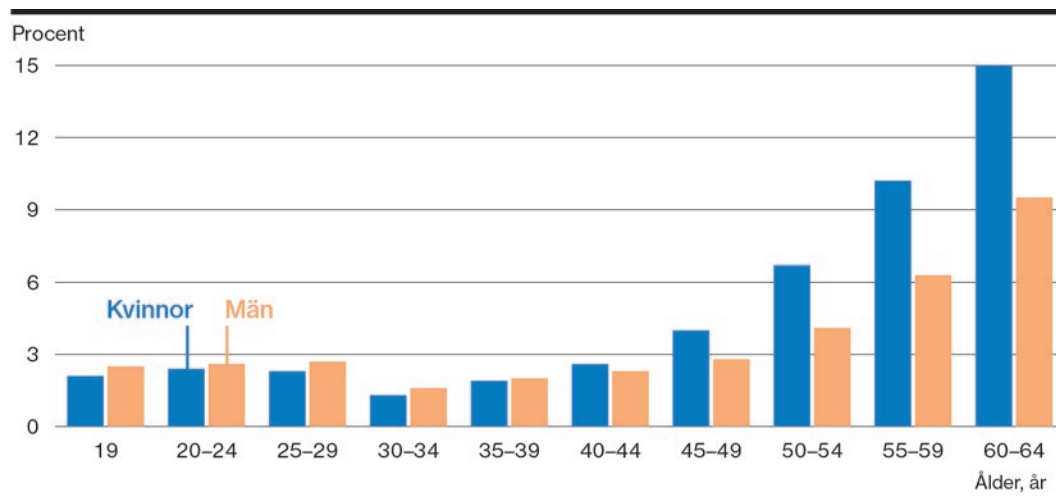

Antalet mottagare av sjukersättning har kontinuerligt minskat över tid vilket till stor del beror på det striktare regelverket i sjukförsäkringen som infördes 2008. Fler kvinnor än män har sjukersättning.

Totalt hade 222 000 personer sjukersättning i slutet av år 2021 varav 58 procent var kvinnor och

42 procent var män. Jämfört med 2020 minskade antalet mottagare med 6 procent bland kvinnor och 4 procent bland män.

■ Andel av befolkningen med aktivitets- eller sjukersättning i december 2021

I befolkningen i åldrarna 19 till 64 år har 4 procent av hälsokäl helt eller delvis lämnat arbetsmarknaden med aktivitets- eller sjukersättning och andelen stiger med ökande ålder. Motsvarande andel i åldersgruppen 60–64 år är 15 procent för kvinnor

och 10 procent för män. I yngre åldrar är det något vanligare att män har aktivitets- eller sjukersättning än kvinnor, men från åldersgruppen 40–44 år är det vanligare att kvinnor har sådan ersättning än män.

■ Aktivitetsersättning i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	1 055	1 413	8 811	8 838	2,0	2,5
20–24	5 568	6 580	8 871	8 909	2,2	2,4
25–29	6 565	7 766	9 149	9 237	2,1	2,4
Samtliga	13 188	15 759	9 004	9 064	2,1	2,4

Av totalt 3,4 miljarder kronor som betalades ut i aktivitetsersättning under år 2021 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Av mottagarna var 46 procent kvinnor och 54 procent män.

Flertalet av dem som får aktivitetsersättning har inte haft möjlighet att genom förvärvsarbete

bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför enbart garantiersättning. I december 2021 fick 88 procent av kvinnorna och 93 procent av männen med aktivitetsersättning endast garantiersättning.

■ Sjukersättning i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–24	428	698	9 106	9 097	0,1	0,2
25–29	796	1 230	9 639	9 644	0,3	0,4
30–34	4 558	5 980	9 468	9 619	1,3	1,6
35–39	6 036	6 629	9 193	9 586	1,9	2,0
40–44	7 885	7 151	9 342	9 884	2,6	2,3
45–49	12 792	9 244	9 439	10 287	4,0	2,8
50–54	21 600	13 541	9 615	10 689	6,7	4,1
55–59	33 135	20 981	9 768	10 990	10,2	6,3
60–64	42 476	26 852	9 878	11 272	15,0	9,5
Samtliga	129 706	92 306	9 680	10 650	4,5	3,1

Av totalt 27,6 miljarder kronor som betalades ut i sjukersättning under år 2021 gick 56 procent till kvinnor och 44 procent till män. Av mottagarna av sjukersättning var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Antalet mottagare ökar med stigande ålder för både kvinnor och män på grund av ökad risk för sjukdom och större sammanlagd arbetsbelastning.

Bland de yngsta med sjukersättning är det vanligare med hel ersättning medan det bland de äldre är vanligare med partiell ersättning. Flertalet av de äldre som får sjukersättning har haft möjlighet att genom tidigare förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför en högre inkomstrelaterad ersättning. I december 2021 fick 77 procent av kvinnorna och 63 procent av männen inkomstrelaterad sjukersättning.

Regler 2021

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Ersättningen är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter, som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång under studierna.

Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 19–64 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all över-skådlig framtid.

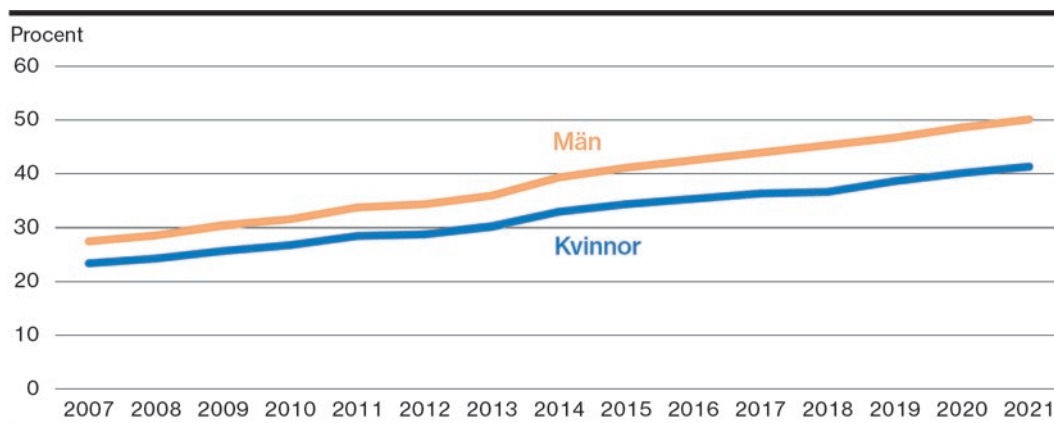
Aktivitets- och sjukersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive

en fjärdedels ersättning. Aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång betalas alltid ut som hel ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning vid aktivitetsersättning var 9 837 kronor per månad före skatt år 2021, motsvarande 2,48 prisbasbelopp. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen 10 036 kronor per månad före skatt år 2021, motsvarande 2,53 prisbasbelopp. Maximal hel inkomstrelaterad aktivitets- eller sjukersättning var 19 248 kronor per månad före skatt år 2021.

Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning

Personer med aktivitets- eller sjukersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver drabbas.

■ Andel personer med aktivitets- eller sjukersättning som har bostadstillägg i december

Andel personer med bostadstillägg har successivt ökat under perioden 2007 till 2021. Detta hänger ihop med den samtida ökningen av andelen personer som endast har den lägre ersättningen på garantinivå.

Under perioden har andelen män som har aktivitets- eller sjukersättning och har bostads-

tillägg ökat något mer än andelen kvinnor. Av mottagarna av aktivitets- eller sjukersättning fick 41 procent av kvinnorna och 50 procent av männen bostadstillägg i december 2021.

■ Bostadstillägg till personer med aktivitets- eller sjukersättning i december 2021¹

Ålder	Antal mottagare		Andel av mottagarna av aktivitets- eller sjukersättning som har bostadstillägg, procent		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	311	438	29	30	2 797	2 598
20-24	3 565	4 332	60	60	3 497	3 447
25-29	5 038	6 418	68	71	3 911	3 925
30-34	3 302	4 578	72	77	4 093	4 075
35-39	3 874	4 904	64	74	3 861	3 938
40-44	4 290	4 659	54	65	3 750	3 807
45-49	5 719	5 194	45	56	3 577	3 702
50-54	8 107	6 298	38	47	3 484	3 470
55-59	11 642	8 392	35	40	3 412	3 390
60-64	13 121	8 904	31	33	3 294	3 334
Samtliga	58 969	54 117	41	50	3 548	3 625

¹ I tabellen inkluderas både mottagare av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

Av mottagarna av bostadstillägg var 52 procent kvinnor och 48 procent män år 2021. Andelen med bostadstillägg är högre i åldrar då eget boende blir vanligare men minskar med åldern i och med att

fler äldre har inkomstrelaterad ersättning. Totalt betalades det ut 5 miljarder kronor i bostadstillägg under år 2021.

Regler 2021

Bostadstillägget omfattar

- bostadstillägg (BT)
- särskilt bostadstillägg (SBT)

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension, efterlevandepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt inkomster och förmögenhet. Under 2021 var högsta möjliga bostadstillägg 96 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor per månad för ensamstående respektive 2 500 kronor per månad för sammanboende. Om boendekostnaden överstiger dessa belopp beaktas 70 procent av

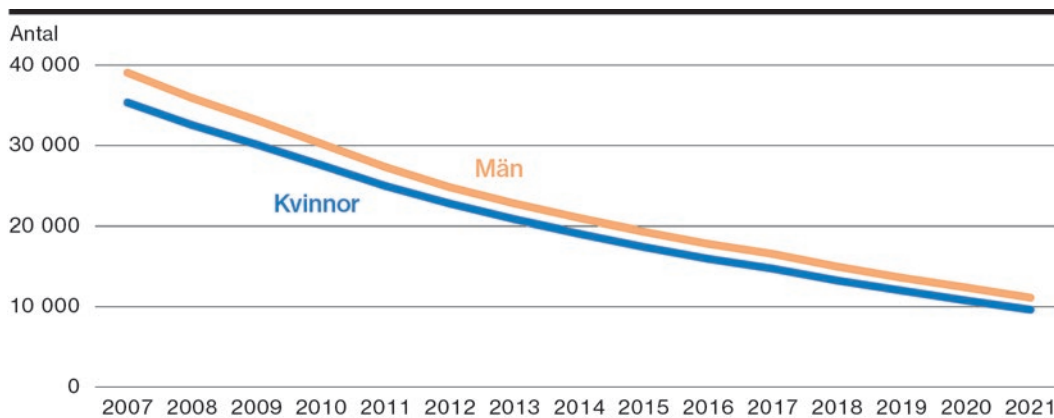
den överskjutande boendekostnaden upp till 5 600 kronor per månad för ensamstående respektive 2 800 kronor per månad för sammanboende. Bostadstillägg är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

Särskilt bostadstillägg är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få särskilt bostadstillägg är att bostadstillägg är beviljat. Under 2021 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 6 620 kronor per månad för ensamstående och 3 310 kronor per månad för sammanboende som skälig bostadskostnad. Beloppen för skälig levnadsnivå var 5 894 kronor per månad för ensamstående och 4 802 kronor för sammanboende. Särskilt bostadstillägg betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

Arbetskadeersättning

Arbetskadeersättning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsskada.

■ Antal mottagare av egenlivränta enligt arbetsskadeförsäkringen i december

Antalet mottagare av egenlivräntor enligt nuvarande lagstiftning har minskat successivt under en längre tidsperiod. Det beror bland annat på en regelförändring 1993 då det infördes strängare krav för att få en arbetsskada godkänd, vilket senare mildrades något år 2002. Prövning av rätten till arbetsskadelivränta görs ofta i sam-

band med prövning av rätten till sjukersättning. En delförklaring till den fortsatta minskningen av antal mottagare av egenlivräntor är att antalet nybeviljade sjukersättningar också ligger på en lägre nivå sedan 2008 då ett striktare regelverk infördes i sjukförsäkringen. Minskningen mellan åren 2007 och 2021 var 72 procent.

■ Arbetskadelivränta i december 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp i december, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–29	13	33	17 449	14 886
30–34	47	107	14 303	13 410
35–39	78	145	15 166	11 658
40–44	144	258	13 657	11 958
45–49	364	611	10 870	10 660
50–54	934	1 280	9 866	9 931
55–59	1 755	2 703	8 776	9 099
60–64	2 641	3 859	8 309	9 316
Samtliga	5 976	8 996	9 131	9 612

Av mottagarna av arbetsskadelivränta enligt nuvarande lagstiftning var 40 procent kvinnor och 60 procent män. År 2021 utbetalades 2,2 miljarder kronor i arbetsskadelivränta. Av det

utbetalda beloppet gick 39 procent till kvinnor och 61 procent till män. Kvinnornas genomsnittliga ersättning var 5 procent lägre än männens, vilket motsvarar 481 kronor per månad.

Regler 2021

Alla som förvärvsarbetar i Sverige är försäkrade för arbetsskada. Med arbetsskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Ersättning som Försäkringskassan betala ut är för inkomstförlust, tandvårdskostnader, kostnader för sjukvård utomlands, sjukpenning i särskilda fall och kostnader för särskilda hjälpmedel. Det finns även ersättning för efterlevande och begravningshjälp, vilka från och med den 1 januari 2010 administreras av Pensionsmyndigheten.

Den största ersättningen som betalas ut från arbetsskadeförsäkringen är egenlivränta. Det är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetsskada medför en bestående nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

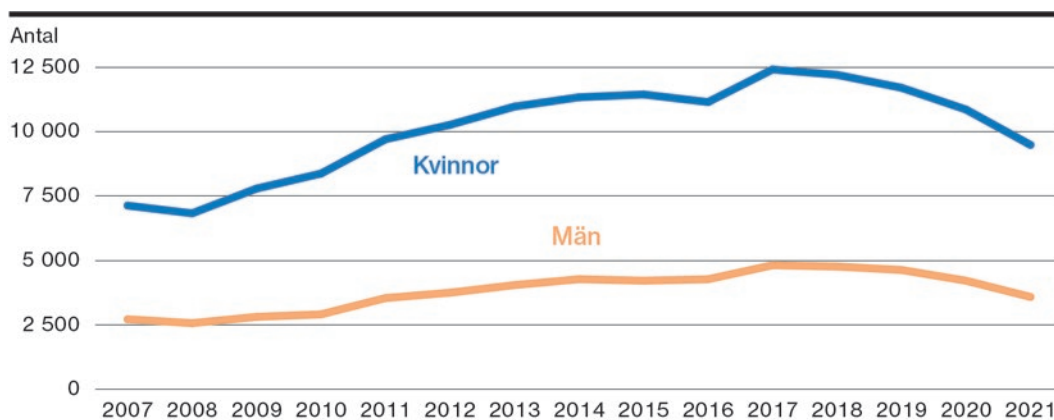
Sjukskrivning på grund av arbetsskada fungerar i stort sett som en vanlig sjukskrivning. Den som har en arbetsskada som har visat sig den 1 januari 2003 eller senare får dock kompensation för karensavdrag när hen beviljas livränta.

Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst hen beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskillnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 29 750 kronor per månad år 2021.

Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från arbete för att vårda en svårt sjuk närstående.

Antal mottagare av närståendepenning

Antalet mottagare av närståendepenning har ökat under tidsperioden i takt med en äldre befolkning och fler i behov av vård från anhörig i livets slutskede. Mellan 2008 och 2017 ökade antalet mottagare med 84 procent, men har därefter minskat med 24 procent. År 2021 var antalet mottagare av närståendepenning drygt 13 000.

Minskningen under pandemin har troligtvis ett samband med de rekommendationer och åtgärder för att begränsa smittspridning och skydda personer med förmodad risk för allvarlig sjukdom i covid-19, vilket kan ha bidragit till att färre närstående har vårdat sina allvarligt sjuka närstående.

Närståendepenning 2021

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	80	57	10	11	8 351	9 540
25-29	294	183	10	12	10 163	12 381
30-34	505	277	10	12	9 935	12 370
35-39	651	368	10	9	10 187	10 034
40-44	986	413	9	10	9 533	10 406
45-49	1 445	558	10	10	10 686	10 255
50-54	1 804	594	11	10	11 244	11 263
55-59	2 090	642	11	11	11 063	11 834
60-	1 627	499	12	12	12 751	12 821
Samtliga	9 482	3 591	10	11	11 000	11 315

Av totalt 145 miljoner kronor i närståendepenning år 2021 betalades 72 procent ut till kvinnor och

28 procent till män. Av mottagarna av närståendepenning var 73 procent kvinnor och 27 procent män.

Regler 2021

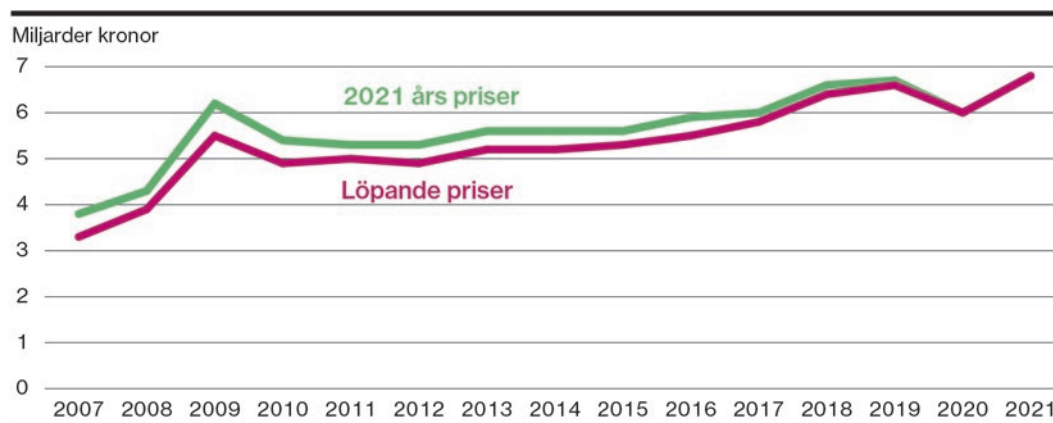
Personer som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet eller på en vårdinrättning kan få närståendepenning. Med svårt sjuk menas att det ska finnas ett påtagligt hot mot den sjukens liv. I regel kan närståendepenning betalas ut i högst 100 dagar för varje enskild sjuk individ som vårdas.

Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 8 prisbasbelopp.

Tandvård

Det statliga tandvårdsstödet ska bidra till att personer med inga eller små tandvårdsbehov kan bibehålla en god tandhälsa samt att personer med stora tandvårdsbehov ska få tandvård till rimliga kostnader.

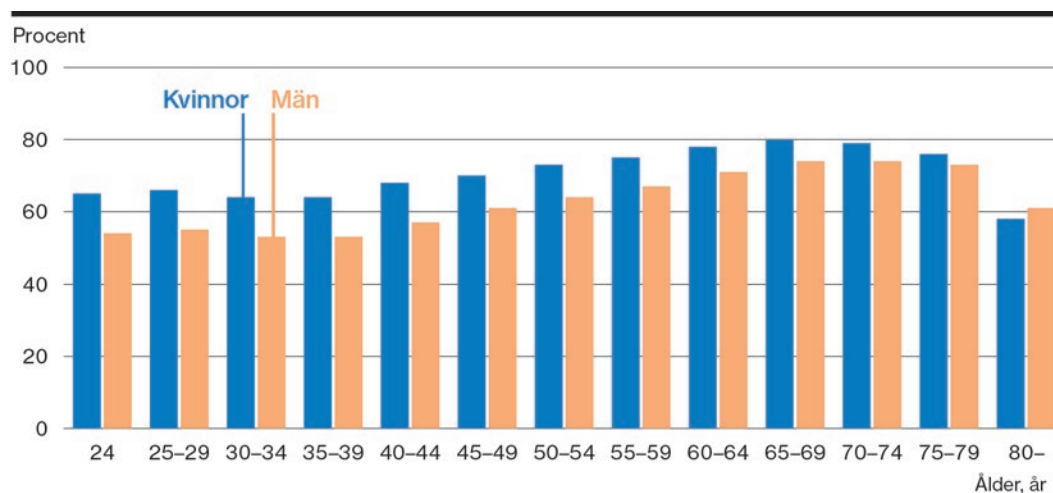
■ Utbetalt belopp för tandvård

Under år 2002 infördes regeländringar i tandvårdsförsäkringen som medförde att utgifterna senare ökade kraftigt. Det regelverk som infördes den 1 juli 2008 innebar ökade subventioner för patienterna vilket ökade utgifterna för tandvårds-

försäkringen ytterligare. Under 2018 dubblades det allmänna tandvårdsbidraget vilket ledde till ökade utgifter under året. Under pandemin har tandvårds konsumtionen minskat och år 2021 var utgifterna 6,8 miljarder kronor.

■ Andel av befolkningen som har använt det allmänna tandvårdsbidraget under perioden 1 juli 2019 – 30 juni 2021

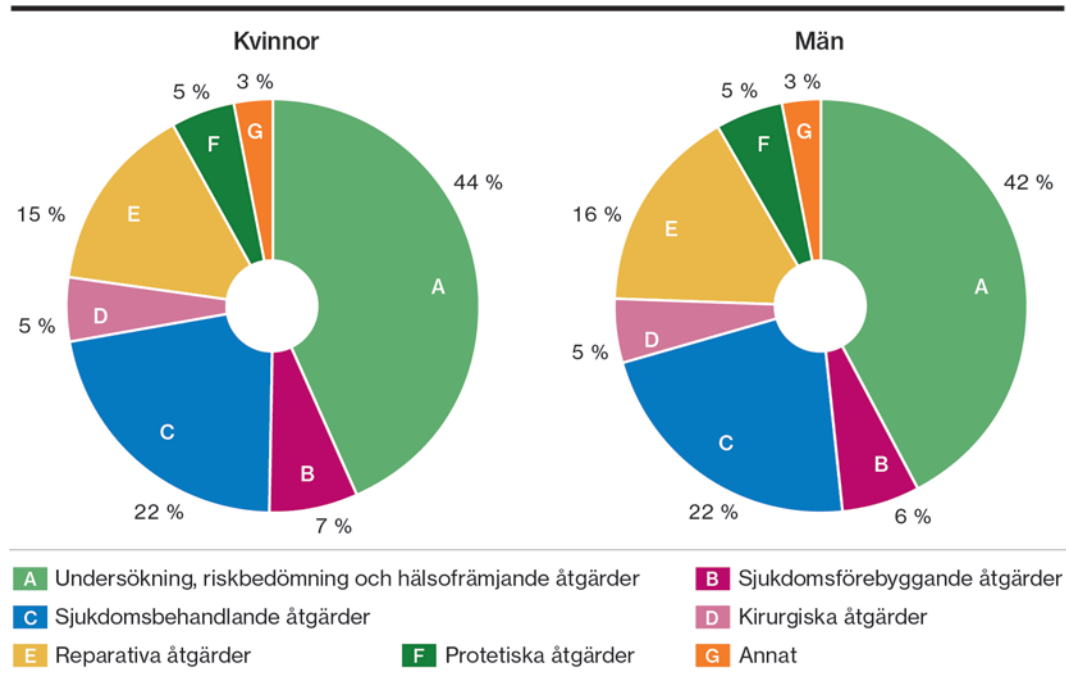

Notera att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget är hälften så stort för personer i åldrarna 30 till 64 år, för mer information se regelrutan.

Den första juli varje år får alla bosatta i Sverige ett nytt bidrag som kan utnyttjas under två år. Totalt 66 procent av befolkningen i åldrarna 24 år eller äldre har använt det allmänna tandvårdsbidraget under

tvåårsperioden 1 juli 2019 till 30 juni 2021. Andelen är högre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper upp till 79 år.

■ Andel åtgärder fördelat på åtgärdsgrupp år 2021

De vanligaste åtgärderna är undersökningar, riskbedömningar och hälsofrämjande åtgärder (44 procent för kvinnor och 42 procent för män). Åtgärderna används för att bedöma en patients tandhälsa och behov av tandvårdsåtgärder. Sjukdomsbehandlande åtgärder är näst vanligast följt av reparativa åtgär-

der. Bland övriga åtgärder finns sjukdomsförebyggande (till exempel fluorbehandlingar), protetiska (insättning av kronor, broar och dylikt) och kirurgiska åtgärder (tanduttagningar och liknande) och annat (tandreglering, utbytesåtgärder, rotbehandlingsåtgärder och bettfysiologiska åtgärder).

■ Antal personer som fått utbetalning från högkostnadsskyddet år 2021

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp i kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
24–29	18 382	16 959	3 004	3 521
30–34	26 479	23 934	3 401	3 984
35–39	30 320	27 165	3 886	4 159
40–44	34 826	31 785	4 073	4 314
45–49	42 216	39 273	4 059	4 251
50–54	51 005	47 536	4 151	4 175
55–59	61 541	59 024	4 055	4 184
60–64	64 282	62 770	3 889	4 172
65–69	66 698	66 692	3 964	4 142
70–74	69 818	70 242	3 857	4 134
75–79	64 136	64 000	3 857	4 089
80–84	36 037	32 990	3 609	3 917
85–	25 718	19 225	3 281	3 455
Samtliga	591 458	561 595	3 860	4 102

Totalt fick år 2021 1,15 miljoner individer ersättning från högkostnadsskyddet där det ersättningsgrundande beloppet överstigit 3 000 kronor.

I genomsnitt betalade Försäkringskassan ut knappt 3 900 kronor för kvinnor och 4 100 kronor för män.

Regler 2021

Tandvården är avgiftsfri för barn och unga upp till och med det år de fyller 23 år. Från det år personer fyller 24 år lämnas statligt tandvårdsstöd för tandvårdsåtgärder. Tandvårdsstödet består av tre delar, allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag och ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Storleken på allmänna tandvårdsbidraget per år är

- 300 kronor i åldrarna 30 till 64 år
- 600 kronor i åldrarna 24 till 29 år och från 65 år och uppåt

Alla bosatta i Sverige tilldelas ett nytt allmänt tandvårdsbidrag den första juli varje år. Bidraget finns kvar i två år. Det går att spara bidraget från ett år till ett annat och använda två bidrag samtidigt.

Särskilt tandvårdsbidrag är ett bidrag som kan användas av de som har vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar som medför en risk för att tandhälsan försämras. Det särskilda

tandvårdsbidraget är på 600 kronor per halvår och kan endast användas till förebyggande tandvårdsåtgärder som exempelvis undersökning och tandrengöring. Det allmänna och särskilda tandvårdsbidraget kan även användas för att delbetala ett avtal om abonnemangstandvård.

Högkostnadsskyddet innebär att personer som har höga kostnader för tandvård inte behöver betala hela kostnaden själv om kostnaden är mer än 3 000 kr. Högkostnadsskyddet beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader. Nivån på högkostnadsskyddet vid olika nivåer på det statliga referenspriset är

- 50 procent för kostnader över 3 000 och upp till 15 000 kronor
- 85 procent för kostnader som överstiger 15 000 kronor

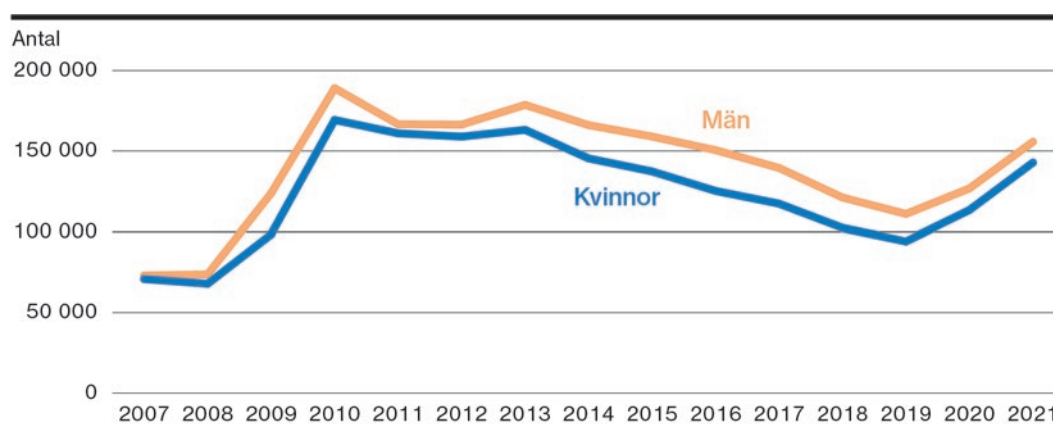
På grund av inställda besök under pandemin har nya ersättningsperioder i högkostnadsskyddet tillfälligt skapats för personer som påbörjat behandling men inte kunnat besöka tandvården under 1 april till 31 augusti 2020.

Annan utbetalning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program

Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning beslutas och betalas ut av Försäkringskassan, men kostnadsansvaret ligger hos Arbetsförmedlingen. Under år 2021 fick drygt 298 000 personer aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, vilket är en ökning med 24 procent från föregående år. Det var

fler män än kvinnor som fick dessa ersättningar. Utvecklingen påverkas bland annat av de ekonomiska konjunkturerna och läget på arbetsmarknaden, och som en följd av pandemin har arbetslösheten ökat under 2020 och 2021.

■ Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning år 2021

Ålder	Antal mottagare	
	Kvinnor	Män
16–24 ¹	17 627	27 007
varav		
– utvecklingsersättning	13 291	20 418
– aktivitetsstöd	5 302	7 993
25–29	16 536	19 576
30–34	18 289	17 827
35–39	18 035	16 364
40–44	16 362	15 107
45–49	14 780	14 105
50–54	14 298	14 282
55–59	14 236	15 636
60–	12 317	15 409
Samtliga	142 480	155 313

¹ Antalet för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning summerar inte till antalet för åldersgruppen 16–24 år. Detta beror på att en person både kan ha fått utvecklingsersättning och aktivitetsstöd under året. Summan för åldersgruppen 16–24 år anger dock unika individer som har fått någon av dessa ersättningar under året.

Av mottagarna av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var 48 procent kvinnor och 52 procent män. Totalt betalades det ut 19,5 miljarder kronor i

aktivitetsstöd och utvecklingsersättning under år 2021, varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Regler 2021

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Exempel på program är jobb- och utvecklingsgarantin, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet. Deltagare som uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med högst 1 200 kronor per dag (1 000 kronor efter de första 100 dagarna) och lägst 510 kronor per dag vid program på heltid. Deltagare som har fyllt 25 år och inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd på garantinivån 223 kronor per dag vid program på heltid.

Deltagare som har fyllt 18 år men inte 25 år får i regel utvecklingsersättning i stället för aktivitetsstöd på garantinivå om de inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning. Personer

som får utvecklingsersättning får från och med 1 januari 2021 antingen 166 kronor per dag eller 57 kronor per dag. Det högre beloppet betalas ut till de som har gymnasieexamen eller har fyllt 20 år och deltar i studiemotiverande insatser eller omfattas av ett utbildningskontrakt. Utvecklingsersättningen är till skillnad från aktivitetsstödet en skattefri ersättning.

Pandemin har medfört tillfälliga regeländringar för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstödet har höjts, och deltagarna har under perioder sluppit avdrag för karensdag och inte behövt lämna läkarintyg till Arbetsförmedlingen. Om en skola eller förskola har stängt på grund av pandemin har en deltagare också rätt att behålla sin ersättning om hen behöver vara hemma med sitt barn.

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning

Etableringsersättning och tilläggförmånerna till etableringsersättning kan betalas ut till personer som deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

■ Antal mottagare av etableringsersättning år 2021

Ålder	Antal mottagare		Andel med etableringstillägg, procent		Andel med bostadsersättning, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	2 066	2 098	26	2	11	35
25-29	2 885	1 603	50	11	7	43
30-34	2 794	1 567	63	29	7	34
35-39	2 592	1 422	65	43	6	22
40-44	1 900	1 207	70	54	4	16
45-49	1 185	1 025	65	58	5	10
50-54	767	664	60	53	7	7
55-59	485	472	39	47	12	8
60-	300	363	22	35	17	10
Samtliga	14 974	10 421	55	31	7	26

Av mottagarna av etableringsersättning var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Totalt betalades det ut drygt 1,35 miljarder kronor i etableringsersättning under år 2021, varav 59 procent till kvinnor och 41 procent till män.

Andelen mottagare med etableringstillägg var störst i åldrarna 25-54 år för kvinnor och i åld-

rarna 35-59 år för män, vilket förklaras av att det i dessa åldrar är vanligast med hemmaboende barn. I alla åldrar utom i åldersgrupperna över 50 år var andelen med bostadsersättning högre bland män. Det beror på att det är vanligare att män bor ensamma.

■ Antal mottagare av etableringsersättning år 2021 efter födelseregion

Födelseregion	Kvinnor	Män	Samtliga
Övriga Europa ¹	108	68	176
Afrika söder om Sahara	4 459	3 207	7 666
Asien utom Mellanöstern	2 155	1 546	3 701
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	8 121	5 501	13 622
Övriga eller okänd	131	99	230
Samtliga	14 974	10 421	25 395

¹ Europa exklusive Norden och EU:s 27 medlemsstater.

De flesta mottagarna av etableringsersättning kommer från Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet

samt från Afrika söder om Sahara. Totalt 84 procent av mottagarna kommer från dessa regioner.

Regler 2021

Etableringsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Ersättningen är 308 kronor per dag om personen deltar i aktiviteter på heltid. Under den tid en nyanländ deltar i kartläggning och medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan i sitt program får hen dock 231 kronor. När kartläggningen är klar och handlingsplanen har upprättats startar den tid i programmet då deltagaren kan få 308 kronor.

Den som är anvisad till programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan även få etableringstillägg eller bostadsersättning. Etableringstillägg kan beviljas till den som har hemmaboende barn upp till 20 år. Ersättningen per månad är 800 kronor per barn som är under 11 år och 1 500 kronor per

barn som är 11–20 år. Etableringstillägget kan betalas ut för högst tre barn. Tillägget beviljas per hushåll. En person som deltar i programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som bor ensam i egen bostad kan få bostadsersättning. Som mest är bostadsersättningen 3 900 kronor per månad.

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning är skattefria ersättningar.

Pandemin har medfört tillfälliga regeländringar för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Deltagarna har under perioder sluppit avdrag för karensdag och inte behövt lämna läkarintyg till Arbetsförmedlingen. Om en skola eller förskola har stängt på grund av pandemin har en deltagare också rätt att behålla sin ersättning om hen behöver vara hemma med sitt barn.

Publicerat av Försäkringskassan

I denna förteckning finns de statistik- och analyspublikationer som har publicerats elektroniskt av Försäkringskassan under 2021.

Publikationerna kan laddas ner via Försäkringskassans webbplats www.forsakringskassan.se.

Barn, familj och funktionsnedsättning

- Personlig assistans och föräldraskap (Forskarrapport 2021:1)
- Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen (Svar på regeringsuppdrag – dnr FK 2021/000464)
- Barnhushållens ekonomi (Svar på regeringsuppdrag – FK 2021/000490)
- Bostadsbidrag under coronapandemin (Korta analyser 2021:2)
- Tillfällig föräldrapenning vid vård av barn (Socialförsäkringsrapport 2021:2)
- Föräldrapenning bland samkönade och olikkönade föräldrar (Korta analyser 2021:4)

Sjukförmåner

- Sjukfrånvaro i grupper där färre arbetar (Korta analyser 2021:1)
- Åtterrapporering för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund (svar på regeringsuppdrag dnr 2020-1385)
- Insatser för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning (Svar på regeringsuppdrag dnr 2020-1246)
- Effekter som covid-19 har på sjukförsäkringen (Svar på regeringsuppdrag – Dnr FK 2020/000065)
- Effekter som covid-19 har på sjukförsäkringen, delrapport 2 (Svar på regeringsuppdrag-dnr-2020-0000065)
- Tabellbilaga – Effekter som covid-19 har på sjukförsäkringen (Svar på Regeringsuppdrag)
- Sjukfrånvaro efter bransch (Korta analyser 2021:3)

Övriga

- Försäkringskassans årsredovisning 2020
- Socialförsäkringen i siffror 2021
- Social Insurance in Figures 2021
- Utgiftsprognos för budgetåren 2021–2024 (Rapport 2021-02-05)
- Utgiftsprognos för budgetåren 2021–2024 (Rapport 2021-04-29)
- Utgiftsprognos för budgetåren 2021–2024 (Rapport 2021-07-30)
- Försäkringskassans budgetunderlag 2022–2024 komplettering
- Utgiftsprognos för budgetåren 2021–2025 (Rapport 2021-10-25)
- Socialförsäkringen och coronapandemin (Socialförsäkringsrapport 2021:1)
- Socialförsäkringen och coronapandemin – bilaga (Socialförsäkringsrapport 2021:1)
- Felaktiga utbetalningar till barnfamiljer som inte bor i Sverige (PM 2021:1)
- Förändringar inom socialförsäkrings- och bidragsområdena 1968-01-01–2021-09-30

Totalt 66 procent av befolkningen i åldrarna 24 år eller äldre har använt det allmänna tandvårdsbidraget under perioden 1 juli 2019 till 30 juni 2021. Läs mer på sidan 78

Ungefär 13 700 vuxna och barn hade assistansersättning i december år 2021. Av mottagarna av assistansersättningen var 45 procent kvinnor eller flickor och 55 procent män eller pojkar. Läs mer på sidan 53

Socialförsäkringen i siffror 2022

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd, utan också för samhällsekonomin. År 2021 omfattade utgifterna för de försäkrings- och bidragssystem som administrerades av Försäkringskassan totalt 248,5 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut Socialförsäkringen i siffror som med statistik och kommentarer redovisar de försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan. Dessa försäkringar och bidrag beskrivs i tabeller, diagram och kartor utifrån områdena socialförsäkringens mottagare, socialförsäkringens utgifter, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt för annan utbetalning.
